

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Václav Pindur

Internetové pirátství v České republice

Diplomová práce

Olomouc 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Internetové pirátství v České republice“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 102.338 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 18. 10. 2021

Václav Pindur

Obsah

Obsah.....	3
Úvod.....	4
1 Vymezení autorského díla	7
1.1 Autorské dílo obecně	7
1.2 Autorské dílo ve vazbě na internet.....	11
2 Vznik a vývoj pirátství.....	13
2.1 Počátky pirátství a jeho vývoj.....	14
2.2 Novodobá historie pirátství	16
3 Ochrana autorských děl na území České republiky	18
3.1 Historická ochrana autorských děl.....	18
3.2 Právní úprava <i>de lege lata</i>	19
3.2.1 Vnitrostátní právní úprava	19
3.2.2 Právní úprava Evropské unie	21
3.2.3 Mezinárodní právo.....	25
4 Skutková podstata trestného činu	27
4.1 Základní skutková podstata § 270 trestního zákoníku	27
4.2 Kvalifikovaná skutková podstata § 270 trestního zákoníku	30
4.3 Souběh trestného činu § 270 s jinými trestnými činy.....	32
5 Stahování autorských děl	35
6 Náhrada škody	39
6.1 Adhezní řízení	41
6.2 Rozhodování o náhradě škody v civilním řízení	43
Závěr.....	45
Seznam použitých zdrojů.....	47
Abstrakt.....	53

Úvod

Téma internetového pirátství bývá často probíráno v médiích, v posledních letech se množí kauzy obviněných a odsouzených počítačových pirátů, a přestože většina laické veřejnosti zřejmě tuší, co přibližně internetové pirátství obnáší, mnohdy jsou tyto představy zkreslené. Právě proto jsem se rozhodl na toto stále více aktuální téma zpracovat svou diplomovou práci. Cílem této práce je přiblížit a ujasnit čtenáři, co internetové pirátství obnáší a jaké jsou jeho trestněprávní mantinely. Častým předmětem diskuzí je rovněž nelegální stahování obsahu z datových úložišť a sankce hrozící uživatelům, kteří tento obsah stahují, na což se zaměřím v jedné z kapitol, stejně tak přiblížím postup při náhradě škody vzniklé v důsledku protiprávních činů internetových pirátů.

Jak samotný název práce napovídá, rozhodl jsem se pro zpracování tématu v rámci území České republiky. To ovšem neznamená, vzhledem ke globalizaci, která je v případě tohoto tématu ještě umocněna, jelikož internet nemá žádné hranice, že bych se soustředil pouze na vnitrostátní úpravu. Z důvodu bezmeznosti internetu je silný právní základ položen na mezinárodní úrovni, a také na úrovni unijní, která zaznamenala v posledních letech poměrně výrazných změn, které nastíním čtenáři v jedné z kapitol. Práci zpracovávám z pohledu de lege lata, ovšem pro pochopení současné právní úpravy jsem považoval za vhodné nastínit alespoň stručně historii evropských právních úprav, na kterých dnešní právo platné na našem území postavilo své základy.

Internetové pirátství je odvětví poměrně mladé, vzhledem k tomu, že k prvnímu oficiálnímu připojení internetu došlo v Československu až 13. 2. 1992.¹ A ačkoli vzniklo za tuto dobu poměrně velké množství publikací na téma kriminalita, internet, duševní vlastnictví a jejich vzájemné propojení, mnohé z těchto publikací již nejsou aktuální, jelikož trendy na internetu a technologie s internetem propojené jsou neustále měněny a zdokonalovány. Na tuto situaci musí rovněž reagovat zákonodárce, protože v případě vzniku nových technologií umožňujících zásah do duševního vlastnictví, které nejsou právně ošetřeny vznikají mezery v zákoně, kterých mohou internetoví piráti využívat.

---

¹ ZANDL, Patrick. *Historie českého Internetu II*. [online]. Lupa.cz © 2003. (cit. 12. 6. 2021) Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/historie-ceskeho-internetu-ii/>

V této práci se snažím pracovat s dostupnými monografiemi, komentářovou literaturou, internetovými zdroji. Velkou část své práce jsem položil na aktuální judikatuře a právní úpravě, která zaznamenala, jak jsem již nastínil výše, poměrně zásadní změnu na unijní úrovni. Ta byla hojně kritizována nejen odbornou,² ale i laickou veřejností,³ která viděla hrozbu v podobě cenzury, jež by mohla nastat, ovšem ve výsledku by nová úprava měla pouze dopřát držitelům autorských práv a práv s autorskými právy souvisejícími silnější postavení ve vztahu k nadnárodním gigantům typu Google, Facebook atd. a těmto nadnárodním společnostem uložit více povinností ve vztahu kontroly nahrávání autorského obsahu.

Ve své práci využívám zejména metodu analýzy, kdy se snažím rozebírat dané téma do hloubky, zejména již zmíněnou judikaturu a současnou právní úpravu. V kapitole o vývoji pirátství a rovněž v kapitole, kde rozebírám historickou ochranu autorských děl využívám rovněž metody komparace, neboť porovnávám současný stav se stavem historickým a v dílčích případech rovněž se stavem, který je dle mého názoru žádoucí. S ohledem na již zmíněnou globalizaci tématu se rovněž nedalo vyhnout srovnání české právní úpravy s evropskou a mezinárodní úpravou, ačkoli ta s naší vnitrostátní právní úpravou do značné míry koresponduje.

Výzkumnými otázkami, jež jsem si před psaním této diplomové práce položil, bylo, co je potřeba, aby internetové pirátství naplnilo znaky trestného činu a kdy se ještě jedná o občanskoprávní delikt a zda je nelegální stahování autorských děl trestně postihnutelné. Nejen na tyto otázky nalezne čtenář odpověď v následujících kapitolách.

Co se samotné struktury práce týče, v úvodu práce nejprve nechávám prostor pro interpretaci pojmu autorského díla, uvedu, jaké jsou podmínky jeho ochrany a nastíním jakým způsobem je obecně chápáno autorské dílo na internetu. Následně naváži stručnou historií autorských děl a pirátství obecně, kde nastíním vznik a okolnosti vzniku pirátství, jeho vývoj a současnou situaci, do které se postupem času tento institut vypracoval. V úzké souvislosti s vývojem pirátství je také ochrana autorů ze strany státu a zejména ze strany

---

² Např. Svaz průmyslu a dopravy České republiky. *Společné stanovisko k hlasování EP o směrnici o copyrightu* ze dne 30. 9. 2018, [online]. (cit. 15. 8. 2021) Dostupné z: <https://www.spcr.cz/aktivity/z-hospodarske-politiky/12226-spolecne-stanovisko-k-hlasovani-evropskeho-parlamentu-o-smernici-o-copyrightu> nebo Senát Parlamentu České republiky. *128. usnesení Senátu ze dne 9. 3. 2017* [online]. (cit. 15. 8. 2021) Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/parlements_nationaux/com/2016/0593/CZ_SENATE_CONT1-COM\(2016\)0593_CS.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/parlements_nationaux/com/2016/0593/CZ_SENATE_CONT1-COM(2016)0593_CS.pdf)

³ EU-Urheberrechtsreform: *Zehntausende fordern Aus für Artikel 13*. [online] tagesschau.de, 26. 3. 2019 (cit. 13. 8. 2021) Dostupné z: <https://www.tagesschau.de/inland/eu-urheberrechtsreform-protest-101.html>

zákonodárců. Zaměřím se tedy na to, jakým způsobem se v minulosti dařilo a jak se daří v dnešní době chránit autorská díla, a to jak na národní úrovni, tak na úrovni mezinárodní a evropské.

S ochranou autorského díla je úzce spojeno trestněprávní hledisko. Zaměřím se na znění a výklad trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi, který mj. internetové pirátství postihuje. Budu zkoumat pojmové znaky tohoto činu a hranici, kdy je tento trestný čin již naplněn a kdy bude nutno posuzovat pirátství z hlediska občanskoprávního či správněprávního. Krom toho se rovněž zaměřím na možnost souběhu tohoto trestného činu s dalšími trestnými činy.

Další kapitola je věnována již avizované problematice nelegálního stahování autorského obsahu z internetu. Budu tak analyzovat možnost trestního postihu uživatelů stahujících tato díla a zodpovím otázku, zda je možno nelegálním stahováním naplnit skutkovou podstatu trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi. Současně čtenáři představím některé pojmy s tímto související.

V poslední kapitole se pak věnuji náhradě škody, jež byla způsobena neoprávněným zásahem do autorských práv či práv souvisejících s autorskými právy. Zaměřuji se zejména na postup soudu v adhezním řízení, nicméně stručně popisuji i postup v případě, že se záležitost dostane k soudu civilnímu.

Ačkoli je internetové pirátství pouze drobnou částí zásahu do autorského díla, stejně tak jako pouze nepatrnou podmnožinou počítačové kriminality, diplomová práce není svým rozsahem dostatečná pro podrobnou analýzu celé problematiky internetového pirátství, rozebírám však z mého pohledu nejzásadnější instituty s pirátstvím související.

1 Vymezení autorského díla

Vymezení autorského díla nalezneme v českém právu v zákoně č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen „autorský zákon“). Zde je uvedena řada pojmových znaků vymežujících autorské dílo.

1.1 Autorské dílo obecně

Aby bylo možno dílo považovat za autorské, musí se primárně jednat o dílo literární, jiné dílo umělecké, či vědecké dílo.⁴ Nutno podotknout, že literární díla nejsou zvláštní skupinou či druhem, ale pouhým zvláštním druhem děl uměleckých.⁵ K tomuto závěru můžeme dojít i pouhým jazykovým výkladem formulace „*dílo literární a jiné dílo umělecké*“. Existují tedy dva druhy děl, a to umělecké a vědecké, přičemž dílo vědecké bývá rovněž často tvořeno písmem, tedy bývá dílem literárním, ovšem ne ve všech případech. Pro vznik díla vědeckého pak není rozhodné, zda autor je vědcem, resp. výzkumníkem, nýbrž pouze způsob vytvoření díla, kdy autor využívá vědeckých postupů, metod, argumentace, užívá vědecké pojmy atd.⁶

Dalším pojmovým znakem autorského díla je, že toto dílo je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora. Autorský zákon definici pojmu tvůrčí činnost neobsahuje, definici autora však ano, tím je dle § 5 odst. 1 fyzická osoba, která dílo vytvořila. Výklad tvůrčí činnosti tak zůstal na právní teorii, která tento pojem vysvětluje tak, že se vždy musí jednat o činnost duševní, ovšem není vyloučeno, aby tato duševní činnost byla doplněna i činností mechanickou, automatickou apod. Pro účely autorského práva není podstatné hledisko, zda daná tvůrčí činnost byla vykonána ručně, za pomoci technických zařízení, či dokonce prostřednictvím těchto zařízení, např. počítače, 3D tiskárny apod.⁷ Na druhou stranu díla, která vznikla vlastní činností počítačů a jiných přístrojů na základě jejich učení např. v oblasti umělé inteligence, nelze za výsledek tvůrčí činnosti považovat, jelikož se nejedná o výsledek duševní činnosti autora.

---

⁴ Ustanovení § 2 odst. 1, věta první, zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. § 2 [Autorské dílo]. In: TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 7

⁶ Tamtéž

⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2009, sp. zn. 30 Cdo 4924/2007

Dílo musí být rovněž jedinečné, a jak už ze samotného jazykového vyjádření vyplývá, v případě kopírování, opakování, mechanické rutiny nebo netvůrčího seskupení již vytvořených děl cizích se o autorské dílo jednat nebude.⁸ Dílo je tak vždy odrazem zvláštních vlastností a schopností konkrétního autora, bez nichž by autorské dílo nemohlo vzniknout. Jedinečnost dle dnešní právní nauky je však chápána relativně ve smyslu statistické pravděpodobnosti díla, což znamená, že se nemusí jednat o individualitu v obecném smyslu, nýbrž o nejosobitější ztvárnění výtvaru na základě autorova svobodného výběru z tvůrčích možností.⁹ Proto i dílo vzniklé tvůrčím zpracováním jiného díla, včetně překladu do jiného jazyka, je autorským dílem,¹⁰ a také soubory nezávislých děl ve sborníku, jako jsou časopisy, encyklopedie apod., splňují-li pojmové znaky díla.¹¹ Prof. Telec uvádí, že dílem nemohou být zpravidla vynálezy, zde totiž chybí podmínka neopakovatelnosti, která je rovněž obsažena v pojmu jedinečnosti. U vynálezů tak bývá chráněn samotný postup, nikoli výsledek, kterého je mnohdy možno dosáhnout rozličnými způsoby.

Posledním pojmovým znakem, jež je potřeba splnit, aby vzniklo autorské dílo, je podmínka objektivně vnímatelné podoby tohoto díla. Zákon počítá rovněž s podobou elektronickou, a to jak trvale, tak dočasně, bez ohledu na rozsah, účel, či význam.¹² Dílo tedy musí být vnímatelné smysly, nejčastěji zraky, to znamená, že pouhý vnitřní duševní, či chtěli myšlenkový pochod člověka nemůže být v současnosti nikdy autorským dílem.

Autorský zákon uvádí výčet děl, jímž se dostává ochrany. „*Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.*“¹³ Zákodárce zde, dle mého názoru, správně užil demonstrativního výčtu, jelikož s neustálým pokrokem ve vědeckých a technologických oblastech by případná pozdní reakce na nový druh díla, spočívající v rozšiřování taxativního

---

⁸ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. § 2 [Autorské dílo]. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 7

⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 30 Cdo 733/2016

¹⁰ Ustanovení § 2 odst. 4, věta první, zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹¹ Tamtéž, § 2 odst. 5

¹² Tamtéž, § 2 odst. 1

¹³ Tamtéž

výčtu, mohla vyústit v situaci, kdy by dílo, které by bylo hodno autorskoprávní ochrany, chráněno nebylo.

Tento výčet je navíc rozšířen taxativním výčtem děl, jež nesplňují pojmový znak jedinečnosti, a i přesto jsou považovány za dílo. Právní fikce díla se tak užije pro počítačové programy, fotografie a výtvor vyjádřený postupem podobným fotografii, u nichž původnost spočívá v tom, že jsou vlastním duševním výtvozem autora. Zákonodárce se tak zde spokojí s pouhou původností umělecké či vědecké tvorby, namísto jedinečnosti. Vzhledem ke své nehmotné podstatě jsou to často právě tato díla, která jsou terčem internetových pirátů.

Díla splňující výše uvedené podmínky jsou zákonem chráněna, a to i co do jejich vývojových fází, samotného názvu díla, jmen postav a částí,¹⁴ kterými jsou např. kapitoly v knize, části televizního seriálu, přičemž není podstatné, zda tyto části mohou být užity i samostatně mimo kompletní dílo.¹⁵

Aby byla definice autorského díla kompletní, musíme rovněž zohlednit § 2 odst. 6, resp. negativní výčet děl na která se autorská ochrana nevztahuje v § 3 autorského zákona. Bez splnění dalších podmínek dílem není námět díla, denní zpráva, myšlenka, postup, princip, metoda, vědecká teorie, statistický graf atd.¹⁶ Zákonodárce zde měl potřebu uvést, opět demonstrativní výčet, co není autorským dílem, dle mého názoru nejspíše proto, aby zamezil užívání analogie ve prospěch ochrany výše vyjmenovaných děl. Tento výčet je pro praxi skutečně užitečný, nicméně kdybychom si rozebrali jednotlivé pojmy, dojdeme k závěru, že u každého z nich chybí minimálně jeden pojmový znak autorského díla. Např. u myšlenky a námětu je to objektivně vnímatelná podoba, u statistického grafu a denní zprávy jedinečná tvůrčí činnost. Zároveň se nejedná o výjimku dle § 2 odst. 2 autorského zákona, dle kterého bychom je mohli považovat za autorské dílo (nejedná se o počítačový program, fotografie, ani výtvor vyjádřený postupem podobným fotografiím). Proto se nejedná o negativní výčet v pravém slova smyslu.

V dalším ustanovení už nalezneme díla, která naplňují všechny pojmové znaky autorského díla, avšak zákonodárce jim ochranu s tím spojenou neposkytuje. Takovými případy bude *„úřední dílo, jímž je právní předpis, rozhodnutí, opatření obecné povahy, veřejná listina,*

---

¹⁴ Ustanovení § 2 odst. 3, zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵ TELEEC, Ivo, TŮMA, Pavel. § 2 [Autorské dílo]. In: TELEEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 7

¹⁶ Ustanovení § 2 odst. 6, zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin jakož i úřední návrh úředního díla a jiná přípravná úřední dokumentace, včetně úředního překladu takového díla, sněmovní a senátní publikace, pamětní knihy obecní (obecní kroniky), státní symbol a symbol jednotky územní samosprávy a jiná taková díla, u nichž je veřejný zájem na vyloučení z ochrany,“ a také „výtvořiny tradiční lidové kultury, není-li pravé jméno autora obecně známo a nejde-li o dílo anonymní nebo o dílo pseudonymní.“¹⁷

Autorské právo k dílu, splňující výše uvedené podmínky, vzniká okamžikem jeho vyjádření v jakékoli objektivně vnímatelné podobě, přičemž ani jeho zničením autorské právo nezaniká.

Autorovi vytvořením díla vznikají práva osobnostní a majetková. Osobnostní práva jsou v zákoně uvedena taxativním výčtem a jedná se o:

- a) *právo rozhodnout o zveřejnění díla,*
- b) *právo osobovat si autorství, tj. zejména*
  - a. *právo bránit se přisvojení si autorství jinými osobami,*
  - b. *právo na označení autorství při užití díla za přiměřených podmínek,*
  - c. *právo rozhodnout o způsobu autorského označení,*
- c) *právo na nedotknutelnost díla, tj. zejména*
  - a. *právo udělit svolení ke změně či jinému zásahu do díla,*
  - b. *právo na užívání díla způsobem nesnižujícím hodnotu díla,*
  - c. *právo na autorský dohled.*¹⁸

Tato práva jsou vázána na osobu autora, jsou nezcizitelná, autor se jich nemůže vzdát a zanikají smrtí. Ani po smrti si však nemůže nikdo nárokovat jeho autorství k dílu. Tato práva jsou vymahatelná pomocí ustanovení občanského zákoníku na ochranu osobnosti.¹⁹

Majetkovými právy jsou právo dílo užít, rozmnožit, rozšířit, pronajmout, půjčit, vystavovat atd. Těchto majetkových práv spojených s autorstvím se autor rovněž nemůže vzdát, tím však není dotčeno právo poskytnout jiné osobě licenci. Majetková práva zanikají zpravidla 70 let po smrti autora,²⁰ čímž se dílo stává dílem volným, tzn., že každý ho může bez dalšího

¹⁷ Ustanovení § 3 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. § 11 [Osobnostní práva]. In: TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 142

¹⁹ Ustanovení § 81 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ Ustanovení § 27 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

volně užit.²¹ Avšak pouze způsobem, který nesnižuje hodnotu díla, a je-li to obvyklé a nejde-li o dílo anonymní, musí být při jeho užití uveden autor tohoto díla.²²

1.2 Autorské dílo ve vazbě na internet

Internet je celosvětový systém propojených počítačových sítí, v rámci kterých je umožněna výměna dat pomocí protokolů TCP/IP.²³ V posledních letech se internetové spojení stává stále dostupnějším v důsledku neustálého vylepšování a rozšiřování moderních technologií. V roce 2019 mělo přístup k internetu 53,6 % světové populace, což odpovídá 4,1 mld. lidí, přičemž toto číslo každoročně stoupá. Pro srovnání, ještě v roce 2005 mělo přístup k internetu pouhých 16,8 % světové populace.²⁴ Evropa, jakožto jeden z nejvyspělejších kontinentů, se v současnosti může pyšnit dokonce tím, že až 82,5 % její populace má přístup k internetu.²⁵ Česká republika v tomto ohledu příliš nezaostává, když v roce 2019 dle Českého statistického úřadu mělo přístup k internetu 81,1 % obyvatel České republiky.²⁶

Internet se tak stal významným fenoménem posledních let, usnadňující každodenní život, kterému se člověk prakticky nemá šanci vyhnout. Kromě pozitivních stránek, které internet přinesl, jako je např. jeho vliv na ekonomický a společenský život, však existuje i jeho odvrácená stránka. Tou je tzv. počítačová kriminalita, která roste nezastavitelně spolu s technologickými pokroky.²⁷

V dnešní době lze na internet nahrát prakticky jakékoliv autorské dílo, ať už literární, umělecké, či vědecké. Jak již bylo zmíněno, autorské právo vzniká okamžikem vyjádření díla v jakékoli objektivně vnímatelné podobě, tedy mj. jeho vytvořením na počítači, ať už se jedná např. o počítačový program, či dílo vytvořené pomocí počítače jakožto technického prostředku

---

²¹ Tamtéž, § 28

²² Tamtéž, § 11 odst. 5

²³ SKLENÁK, Vilém., CELBOVÁ, Ludmila. *Internet*. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003. (cit. 14. 7. 2021) Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000536&local_base=KTD

²⁴ ITU. *Internet usage keeps growing, but barriers lie ahead*. [online]. ITU estimate (cit. 18. 6. 2021) Dostupné z: <https://itu.foleon.com/itu/measuring-digital-development/internet-use/>

²⁵ ITU. *Most of the offline population lives in least developed countries*. [online]. ITU estimate (cit. 18. 6. 2021) Dostupné z: <https://itu.foleon.com/itu/measuring-digital-development/offline-population/>

²⁶ Český statistický úřad. *Informační společnost v číslech* [online]. czso.cz, 2020. (cit. 16. 6. 2021) Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122362632/06100420.pdf/1273f88b-7e14-4555-b58b-3087658409e0?version=1.4>

²⁷ KUČHTA, Josef. *Aktuální problémy počítačové kriminality včetně její prevence*. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2016, Brno: Masarykova Univerzita, č. 1, s. 5-19

zachycující duševní činnost autora. Jsou však samozřejmě chráněna i díla, která vznikla jiným způsobem a následně byla do počítače, resp. na internet vložena. Dochází rovněž k případům, že na internet dílo nahraje osoba, která autorským právem, ani licenci k dílu nedisponuje. Zpřístupněním autorského díla na internetu dochází k daleko většímu riziku zásahu do autorského práva, jelikož přístup k těmto dílům je usnadněn, je anonymní, a uživatelé internetu jsou mnohdy osoby, které o autorském právu nejsou příliš obeznámeny, např. děti. Přitom některé zásahy do autorského práva mohou být i trestným činem.

Druhů počítačové kriminality je velké množství a lze ji rozdělit podle různých hledisek,²⁸ nás však pro účely této diplomové práce bude zajímat pouze její podmnožina, internetová kriminalita, a to konkrétně internetová kriminalita spojená s porušováním duševního vlastnictví.

Tato kriminalita se nejen v odborných kruzích začala nazývat internetovým, nebo někdy také počítačovým pirátstvím. Jedná se o jednu z nejzávažnějších,²⁹ a s ohledem na již zmíněný vzestup internetu, rovněž o jednu z nejrozšířenějších forem počítačové kriminality. Více k samotnému pirátství, jeho vzniku a vývoji viz následující kapitola.

---

²⁸ Např. dělení dle Úmluvy o počítačové kriminalitě, dle Samuela C. McQuade, dle chráněného objektu, dle způsobu spáchání atd.

²⁹ KUČHTA, Josef. *Nové jevy v kriminalitě*. In: VÁLKOVÁ Helena a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*, Praha: C. H. Beck, 2012, s. 616

2 Vznik a vývoj pirátství

Samotné slovo pirátství pochází ze vzdáleného indoevropského kořene, který znamenal zkoušku, snahu, zkušenost, či pokus, tedy původní význam tohoto slova byl téměř opačný s tím, jak jej vnímáme dnes. Slovo „peiratos” pak mořského pobřežního válečníka, přičemž dnešní význam slova, kdy pirátem rozumíme námořního zloděje, není od původního významu příliš vzdálen. Ve starověku byli piráti rovněž vnímáni jako porušovatelé civilizačního řádu a dle vnímání tehdejší společnosti bylo signifikantním znakem, že nectili žádné vlastnictví obecně uznávané společností.³⁰ Z tohoto významu se pak přeneseně začal pojem užívat i pro odcizení předmětů duševního vlastnictví. Definice pirátství, kterou poskytuje oficiální studie vypracovaná pro Evropskou unii je poněkud strohá: „*Cokoli, před čím znalostní průmysl sám požaduje ochranu.*”³¹

Pirátství je úzce propojeno s autorstvím a lidskou tvořivostí, jejíž význam se v čase měnil a modifikoval. Ve starověku a částečně i ve středověku nad fenoménem autorství převládal zájem na informační hodnotě díla, kterou může obohatit společnost, přičemž bylo vedlejší, zda se jednalo o více či méně neoriginální dílo. Postupem času se však duševní vlastnictví formovalo natolik, až vznikla ochrana těchto statků v podobě, v jaké ji dnes známe – ochrana patentů, softwaru, léků, knih, ale i tanečních kroků či digitálního obsahu. Abychom se však dostali k dnešní koncepci ochrany duševního vlastnictví, muselo lidstvo ujit dlouhou cestu, při které bylo nutno nejednou přehodnotit pojetí tvůrčího autorství i jeho jedinečnost. Rovněž komunikační technologie, které jsou prostředky vytváření a šíření děl se postupem času vyvíjely. Od knihtisku, přes parní tiskařské stroje, rozhlas, televizi, až po největší fenomén současnosti, internet. Povaha pirátství se tak vyvíjela a neustále vyvíjí, proto je nutno nahlížet na historický význam pirátství očima tehdejší doby.³²

Digitální a biomedicínský pokrok posledních desetiletí, ke kterému dochází, je vnímán jako radikální transformace a informační revoluce, které se výrazně odlišují od všeho, co předcházelo. Pirátům se otevřelo mnoho nových praktik, které v minulosti nebyly možné, a tak je svým způsobem pirátství dosud nepřiliš prozkoumané, nebo alespoň některé jeho formy. Existují názory, dle kterých je pirátství považováno za jev odvozený od duševního vlastnictví

---

³⁰ JOHNS, Adrian. *Pirátství: boje o duševní vlastnictví od Gutenberga po Gatese*. Brno: Host, 2013, s. 51-54

³¹ DAVIES, Gillian. *Piracy of Phonograms*. 2. vydání ESC Publishing pro Evropskou komisi, 1986, s. 4

³² JOHNS, Adrian. *Pirátství: boje o duševní vlastnictví od Gutenberga po Gatese*. Brno: Host, 2013, s. 18

a že je tak možno zkoumat pouze historii duševního vlastnictví, a ne samotného pirátství. Já osobně se ovšem přikláním k opačnému názoru, a tedy, že pirátství je možno vnímat jako samostatné odvětví a nelze jej vnímat jako pouhý vedlejší produkt duševního vlastnictví. V minulosti totiž duševní vlastnictví a práva s ním související pouze reagovaly na vývoj pirátských praktik, a i všechny jeho základní složky, v čele s autorským právem, vznikly až v důsledku pirátství. I samotná nařčení z pirátství se začala objevovat více než sto padesát let před vznikem konceptu duševního vlastnictví, které začalo v Evropě požívat ochrany až od poloviny 19. století.³³

2.1 Počátky pirátství a jeho vývoj

Již v 1. století př. n. l. navrhoval Marcus Vitruvius Polio³⁴ stíhání autorů, kteří neoprávněně vydávali spisy ostatních za vlastní. Existují rovněž záznamy z 2. století, podle nichž Galén³⁵ kritizoval skutečnost, že mu je připisováno autorství knih, které nenapsal, a naopak výtky Quintiliana,³⁶ že jeho řečnická díla byla neautorizovaně šířena. Ve starověku však ještě pojem pirátství neexistoval, rovněž nebyl vyvinut koncept autorských práv, která by bylo potřeba chránit.

Pojem pirátství se poprvé objevil v angličtině někdy v polovině 17. století. Do té doby existují jen dílčí záznamy svědčící o užívání tohoto pojmu v souvislosti s duševním vlastnictvím. Např. John Donne³⁷ již v roce 1611 označil padělatele knižních děl za „piráty ducha“ a Samuel Butler³⁸ za „korzáry ducha“.³⁹ Rozmach pirátství nastal na konci 17. století a ve století 18., kdy se tento pojem vyskytuje v mnoha spisech. Jako první pirátství klasifikoval Daniel Defoe⁴⁰ a ve své publikaci z roku 1704 jej rovněž rozdělil do několika kategorií, např. zkrácené vydání, shrnutí, či vytištění menším písmem.⁴¹ Z této doby pochází rovněž první definice piráta,

---

³³ Tamtéž, s. 19-20

³⁴ Marcus Vitruvius Polio byl římským architektem, inženýrem a teoretikem

³⁵ Galén byl filozofem pozdní antiky a významný představitel lékařské školy tzv. fyziků

³⁶ Quintillus byl římským císařem vládnoucím v roce 270

³⁷ John Donne byl anglickým básníkem, anglikánským knězem a hlavním představitelem metafyzické poezie

³⁸ Samuel Butler byl anglický básník a satirik

³⁹ CORYATE, Thomas. *Coryats Crudities*. Londýn. 1611, publikováno WALLER, Alfred Rayney. *Samuel Butler. Characters and Passages from Notebooks*. Cambridge: Cambridge university press, 1908, s. 247

⁴⁰ Daniel Defoe byl anglickým spisovatelem a novinářem

⁴¹ DEFOE, Daniel. *An essay on the regulation of the press*. Londýn, 1704, s. 19-21

jímž je dle dobových slovníků „*osoba, která bez povolení vytiskne dílo jiné osoby*“.⁴² Z Anglie, kde byl tento termín poprvé užit v období Anglické revoluce, se na přelomu 17. a 18. století rozšířil do Francie, Itálie, a poté i do Německa a dalších zemí.⁴³

Ačkoli zloději nápadů existovali odnepaměti, ne vždy společnost uznávala koncept duševního pirátství. Ten vznikl až v raně novověké západní Evropě a je spojován s vynálezem knihtisku Johanna Gutenberga. Knih tisk měl nesporné výhody spojené s rychlou distribucí knižních vydání a jejich dostupností mezi širší veřejností, na druhou stranu se začaly šířit falešné nároky na autorství a autentičnost, které začaly díky tištěným knihám získávat na vážnosti i intenzitě a jejich porušování se začalo vnímat jako závažný zločin.⁴⁴

První ochranou duševního vlastnictví, jež vznikla v druhé polovině 15. století, byly patenty. Prvními patenty rozumíme otevřené dopisy panovníka a měly stejnou váhu jako ty, které se od 13. století udělovaly vynálezům, novým řemeslům či obchodním monopolům. Problém patentů však tkvěl v libovůli panovníka, komu a za jakých podmínek patent poskytne.⁴⁵ Vedle patentu existovaly i rejstříky neboli registry. Ty měly podobu knihy, do které tiskaři a knihkupci z daného města uváděli názvy děl, jež se chystali vydat a zamezili tak svým konkurentům vydat totéž dílo. Zápisem do registru byl stvrzen nárok knihkupce či tiskaře a nikdo jiný tak dílo již publikovat nemohl. Systém těchto registrů se postupem času natolik vypracoval, že v některých městech znamenal zápis do registru vznik skutečného vlastnictví. Pro toho, kdo zanesl do registru název díla jako první, se považoval název za vyhrazený a nikdo jiný tak nemohl bez jeho svolení daný titul vytisknout.⁴⁶ Systém registrů, který byl založen na vzájemné důvěře a shodě, se začal rozpadat v 17. století, kdy se knihkupci od tiskařů začali izolovat a celá komunita se tak začala tříštit a do popředí tak opět vystoupily patenty panovníka, což vyvolalo značnou nevoli tiskařů a knihkupců.⁴⁷ Důsledkem bylo přijetí zákona o monopolech v roce 1624, který omezil panovníkovi možnost vydávání patentů a tento zákon se stal východiskem pro pozdější zákony o duševním vlastnictví.⁴⁸

---

⁴² BUCHANAN, James. *Linguae Britannicae vera Pronunciatio*. Londýn: A. Millar, 1757, heslo "Pirate"

⁴³ JOHNS, Adrian. *Pirátství: boje o duševní vlastnictví od Gutenberga po Gatese*. Brno: Host, 2013, s. 39

⁴⁴ Tamtéž, s. 21-22

⁴⁵ Tamtéž, s. 36

⁴⁶ Tamtéž, s. 24-40

⁴⁷ Tamtéž, s. 42

⁴⁸ Tamtéž, s. 44

Z ochrany ve formě patentů a registrů, ke které se o něco později přidala také licence, pak vycházejí veškeré pozdější způsoby literárního vlastnictví včetně copyrightu, který byl vynalezen v 18. století.⁴⁹

Až do začátku 20. století, kdy se začala objevovat nová média, bylo pirátství výhradně propojeno v souvislosti s tiskem. Zajímavostí je, že až do 19. století se v zahraničí, kde nedopadala jurisdikce dané země, mohly legálně tisknout plagiáty za podmínky, že se nevrátí do země vydání originálu. Pirátství se tedy netýkalo objektů jako takových, ale objektů v prostoru – jedna kniha mohla být současně originálem na jednom místě a padělkem na místě jiném.⁵⁰

2.2 Novodobá historie pirátství

Dnešní pirátství je možno, s ohledem na zcela nové technologie, které byly v průběhu staletí vynalezeny, dělit do různých dalších kategorií, jako jsou např. phishing, krádež identity, biopirátství, osivové pirátství atd., přičemž se ochrana duševního vlastnictví rozšířila z literárních děl na nespočet dalších předmětů jako jsou digitální produkty, algoritmy či nahrávky.⁵¹ Právě díky rozmachu technologií a globalizací s nimi spojenou je dnes pirátství celosvětově rozšířeným problémem. Současná podoba ochrany duševního vlastnictví se začala formovat v 70. letech 20. století.

Přesně v této době je možno pozorovat počátky internetu. Konkrétně v roce 1962, kdy americký informační vědec a počítačový teoretik Joseph Carl Robnett Licklider pod záštitou Massachusettského technologického institutu a s podporou americké vlády začal pracovat na vývoji projektu ARPANET,⁵² který měl původně sloužit americké armádě při studené válce proti Sovětskému svazu. Až o 10 let později, v roce 1972, byl tento projekt představen veřejnosti během Mezinárodní konference o počítačích a komunikacích ve Washingtonu. O rok později byla tato technologie rozšířena do Evropy, kde tato síť fungovala až do roku 1990, kdy byl ARPANET zrušen.

---

⁴⁹ Tamtéž, s. 28

⁵⁰ Tamtéž, s. 26

⁵¹ Tamtéž, s. 583

⁵² Advanced Research Projects Agency Network

Za mezistupeň mezi technologií ARPANET a internetem lze považovat Bulletin Board System (zkráceně „BBS“), systém elektronických nástěnek, které byly rozděleny podle témat, do kterých mohou uživatelé přispívat. Zde došlo k zaznamenání prvních případů softwarového pirátství. Ačkoli původní záměr byl jiný, začaly se zde objevovat nelegální kopie softwaru, filmů, hudby atd. S narůstající popularitou však začal být systém přetížený, a tak bylo potřeba nalézt alternativu, kterou se stal právě internet.⁵³

V České republice došlo k oficiálnímu připojení k internetu dne 13. 2. 1992, a to na pražském ČVUT.⁵⁴ Od té doby se do současnosti internetovou sítí pokrylo celé území republiky a jak již bylo zmíněno výše, dnes má přístup k internetu 81,1 % českých domácností. Internet se tedy stal snadno dostupnou technologií, v důsledku čehož začal být také hojně zneužíván pro páchání trestné činnosti a mj. i jako prostředek pirátství, kdy stačilo zpřístupnit dílo na serveru a uživatelé k němu měli snadný přístup pomocí odkazu. Rozšíření pirátství značně usnadnila také technologie peer-to-peer, která funguje na principu komunikace klientů mezi sebou, a nikoliv na komunikaci serveru s klientem. Díky tomu se stahování obsahu na internetu stalo dostupnějším, rychlejším a v konečném důsledku také populárnějším.⁵⁵

---

⁵³ GILLIES, James, CAILLIAU, Robert. *How the Web was Born: The Story of the World Wide Web*. Oxford University Press, 2000, s. 25

⁵⁴ ZANDL, Patrick. *Historie českého Internetu II*. [online]. Lupa.cz © 2003. (cit. 12. 6. 2021) Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/historie-ceskeho-internetu-ii/>

⁵⁵ ČERMÁK, Jiří. *Internet a autorské právo*. Praha: Linde, 2001, s. 87

3 Ochrana autorských děl na území České republiky

Jak bylo zmíněno v předcházející kapitole, ochrana autorského práva a duševního vlastnictví vždy reagovala na vývoj pirátství a situaci ve společnosti, nikdy jej nepředcházela. Proto velice záleží na dynamičnosti, rychlosti zákonodárce a na tom, zda dokáže efektivně zabránit nastalému trendu, který se s rychle měnícími se technologiemi neustále vyvíjí. Může totiž nastat situace, že piráti objeví mezeru v zákoně a napáchají tak škody na duševním vlastnictví, aniž by jim za to hrozila sankce.

3.1 Historická ochrana autorských děl

V návaznosti na předcházející kapitolu je vhodné nastínit, alespoň ve zkratce, historickou ochranu autorských děl na našem území. Ta sahá do doby Rakouského císařství, kdy se však v obecném zákoníku občanském (zkráceně “ABGB”) objevila pouze úprava nakladatelské smlouvy.⁵⁶ Komplexní úpravu autorského práva na našem území nalezneme až v císařském patentu č. 992/1846. V něm byly poprvé formulovány zásady ochrany děl, a to jak literárních, hudebních, tak i výtvarných. Objevily se zde také sankce za neoprávněné mechanické rozmnožování, a rovněž za neoprávněné veřejné provozování u děl dramatických.⁵⁷

Tento právní předpis byl nahrazen až v době Rakouska-Uherska císařským patentem č. 197/1895 ř. z., o právu původském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým, který byl recipován i do právního řádu Československa a byl v účinnosti na našem území až do února roku 1927, kdy byl nahrazen zákonem č. 218/1926 Sb. z. a n., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském). Tento zákon obsahoval dílčí oblast trestního práva – úpravu práva autorského, byl tak v poměru speciality k zákonu o zločinech, přečinech a přestupcích. Zajímavostí je, že tento zákon poskytoval jak soukromoprávní, tak veřejnoprávní ochranu autorským dílům, záleželo na povaze a intenzitě porušení autorských práv.⁵⁸

---

⁵⁶ Ustanovení § 1164-1171 Císařského patentu č. 946/1811 Sb. zák. soud., obecný zákoník občanský

⁵⁷ KNAPPOVÁ, Marta a kol. *Občanské právo hmotné* 3. 4. vydání. Praha: ASPI, 2007, s. 186-187

⁵⁸ Ustanovení § 50 zákona č. 218/1926 Sb., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském)

Na začátku 50. let 20. století pak nastala na území České republiky dvojkolejnost trestněprávní úpravy v oblasti autorského práva. V účinnost totiž vešel zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon, aniž by byl současně zrušen zákon č. 218/1926 Sb z. a n., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském). Ten až později nahradil zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském. Od 1. 8. 1950 do 1. 4. 1954 zde tedy existovaly navzájem si konkurující předpisy. Můj názor je takový, že dle pravidla *lex posterior derogat legi priori* by se měl v případě kolize užít trestní zákon.

Co svědčí o významu práva autorského je fakt, že i v době komunismu, kdy bylo vlastnictví značně potlačeno, existovaly právní předpisy, které toto právo chránily, ač se problematice autorství věnovaly pouze povrchně. Nástupcem trestního zákona z roku 1950 byl zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, který však nepřinesl v oblasti autorské ochrany žádné zásadnější změny, snad až jeho novely č. 175/1990 Sb. a 190/1993 Sb.⁵⁹

3.2 Právní úprava de lege lata

3.2.1 Vnitrostátní právní úprava

Problematika autorského zákona, jenž je základním kamenem právní úpravy duševního vlastnictví v České republice, byla poměrně podrobně rozebrána z hlediska definice autorského díla již v kapitole I., proto bych se k autorskému zákonu v tomto ohledu již v rámci této podkapitoly více nevracel a zaměřil bych se zejména na trestněprávní zakotvení pirátství v českém právním řádu.

Trestněprávní úprava porušení autorského práva je zakotvena v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a to v hlavě VI – trestné činy hospodářské, díl 4 - trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu. Relevantní je pro účely této práce zejména následující ustanovení: *„Kdo neoprávněně zasáhne nikoli nepatrně do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu,*

---

⁵⁹ Změny spočívaly v rozšíření ochrany i na práva příbuzná právu autorskému a chráněn již nebyl pouze autor

*rozhlasovému nebo televiznímu vysílání⁶⁰ nebo databázi, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*⁶¹

Rozhodujícím hlediskem, zda se bude již jednat o trestný čin podle výše uvedeného ustanovení, anebo se bude jednat o přestupek ve smyslu autorského zákona, je slovní obrat “nikoli nepatrně”.

Podmínku nikoli nepatrného zásahu je nutno zkoumat u každého případu individuálně. Zejména se musí zohlednit intenzita zásahu, způsob provedení činu, následky, které čin vyvolal ve sféře „*osobních a majetkových práv autorů, výkonných umělců či výrobců zvukových či zvukově obrazových záznamů, vysílatelů rozhlasového či televizního vysílání a pořizovatelů databází,*“⁶² pokud jsou zásahy déletrvajících charakteru či opakující se, je nutno zohlednit i toto hledisko. Stejně tak by se mělo nahlížet na osobu pachatele, míru jeho zavinění, pohnutku, zda se jednalo o jednotlivé porušení či byl pachatelem recidivista apod.

Za předpokladu, že bychom došli k závěru, že zásah do autorských práv byl pouze nepatrný, jednání by se kvalifikovalo jako přestupek či správní delikt dle § 105a až 105c autorského zákona. O nepatrný zásah by se jednalo např. v případě ojedinělého úmyslného opomenutí citace díla jiného autora či ojedinělý neoprávněný prodej hudební či filmové produkce nahrané na CD, DVD či jiném nosiči.⁶³

V případě jednání dlouhodobého, opakovaného či rozsáhlejšího rozsahu, protiprávní distribuci nosičů obsahující autorská díla prostřednictvím inzerce, recidivy i přes výtky ze strany autora či jiného právem chráněného subjektu nebo dokonce přes již nastalý postih za přestupek či správní delikt, bude muset být zásah kvalifikován jako nikoli nepatrný a bude na místě pachatele potrestat za trestný čin porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 trestního zákoníku.⁶⁴

Tresty, které lze za tento trestný čin v základní skutkové podstatě uložit, jsou následující: odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty. Vedle toho lze samozřejmě uložit některé tresty uvedené v obecné části trestního zákoníku, např. domácí vězení, obecně prospěšné práce nebo peněžitý trest.⁶⁵ Nutno podotknout,

---

⁶⁰ V návaznosti na povinnost provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2019/790 je plánována změna tohoto ustanovení tak, že za “televiznímu vysílání” se vloží slova “, tiskové publikaci”

⁶¹ Ustanovení § 270 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

⁶² ŠÁMAL, Pavel. § 270 [Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2734

⁶³ Tamtéž

⁶⁴ Tamtéž

⁶⁵ Ustanovení § 60, § 62 a § 67 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

že i sankce za přestupky podle autorského zákona jsou poměrně přísné a pokuty, jež lze za porušení autorských práv a práv s nimi souvisejícími uložit sahají do řádů statisíců Kč, a to i pro fyzické osoby.⁶⁶

3.2.2 Právní úprava Evropské unie

Jelikož je Česká republika členem Evropské unie, podléhá rovněž jejím právním předpisům. Z povahy věci vyplývá, že kriminalita páchaná v rámci sítě internet bude mít velice často přeshraniční dosah. Z tohoto důvodu je trestným činům v této oblasti věnována nemalá pozornost i v primárním právu Evropské unie, kdy jsou trestné činy v oblasti výpočetní techniky zařazeny mezi trestné činy mimořádně závažné.⁶⁷ Jinak nalezneme úpravu internetové kriminality převážně v sekundárním právu.

Vliv na českou právní úpravu mělo právo Evropské unie i před samotným přistoupením České republiky k Evropské unii. Dle Evropské dohody zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé (tzv. Asociační dohoda) se po České republice vyžadovala určitá míra harmonizace, a to mj. i na poli práva autorského. Česká republika pak dostala svého závazku přijetím autorského zákona.

Mezi zásadní směrnice v oblasti duševního vlastnictví patří např. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES, o dodržování práv duševního vlastnictví a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES, o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících. Tou nejvýznamnější je pak směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES, o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, jejíž nedávná změna vyvolala velké emoce jak v řadách odborné,⁶⁸

---

⁶⁶ Např. podle § 105a odst. 1 písm. a) lze za neoprávněně užití autorského díla, uměleckého výkonu, zvukového či zvukově obrazového záznamu, rozhlasového nebo televizního vysílání nebo databáze uložit pokutu do výše 150.000 Kč

⁶⁷ Ustanovení čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie

⁶⁸ Např. Svaz průmyslu a dopravy České republiky. *Společné stanovisko k hlasování EP o směrnici o copyrightu* ze dne 30. 9. 2018, [online]. (cit. 15. 8. 2021) Dostupné z: <https://www.spcr.cz/aktivity/z-hospodarske-politiky/12226-spolecne-stanovisko-k-hlasovani-evropskeho-parlamentu-o-smernici-o-copyrightu> nebo Senát Parlamentu České republiky. *128. usnesení Senátu* ze dne 9. 3. 2017 [online]. (cit. 15. 8. 2021) Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/parlements_nationaux/com/2016/0593/CZ_SE NATE_CONT1-COM\(2016\)0593_CS.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/parlements_nationaux/com/2016/0593/CZ_SE NATE_CONT1-COM(2016)0593_CS.pdf)

tak i laické veřejnosti.⁶⁹ Jednalo se o směrnici Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.

Jako jeden z důvodů pro změnu dosavadní právní úpravy samotná směrnice uvádí: „Rychlý vývoj technologií i nadále mění způsob, jakým jsou vytvářena, produkována, rozšiřována a užívána díla a jiné předměty ochrany. Průběžně se objevují nové obchodní modely a noví aktéři. Příslušné právní předpisy musí být dobře připraveny na budoucnost, aby neomezovaly technologický vývoj.”⁷⁰ Zde je patrná snaha evropského zákonodárce nejen o reakci na již nastalé trendy v oblasti autorského práva, ale i o předvídání vývoje technologií do budoucna, což je změna oproti historickým právním úpravám viz kapitola 2 této práce.

Nejdiskutovanější se stala úprava směřující k posílení ochrany autorských práv v prostředí internetu. Právě v souvislosti s internetem panovaly obavy, že s přijetím výše uvedené směrnice dojde k cenzuře obsahu na něm zveřejněném. V konečném důsledku však směrnice pouze chrání autorská díla tím, že ukládá nové povinnosti poskytovatelům služeb informační společnosti a vydavatelům autorskoprávně chráněného obsahu. Rovněž poskytovatelé služeb pro sdílení obsahu online, na jejichž stránkách se objevují autorská díla nahrána uživateli, mají nově povinnost zkoumat, zda zpřístupnění daného díla není porušením autorského práva. Běžný uživatel by pak změnu úpravy měl pocítit pouze v případném úbytku obsahu, který nebyl zpřístupněn v důsledku porušení autorských práv.

Nejpodstatnější změny obsahují zejména článek 15 a článek 17 směrnice. Prvně jmenovaný článek ukládá nové povinnosti poskytovatelům služeb informační společnosti, čímž přiznává nová práva vydavatelům tiskových publikací, do českého práva bude tento článek transponován novelou autorského zákona v § 87b.

Ustanovení § 46 návrhu transpoziční novely autorského zákona definuje pojem poskytovatele služby pro sdílení obsahu online: „*Poskytovatelem služby pro sdílení obsahu online se pro účely tohoto zákona rozumí poskytovatel služby informační společnosti, jejímž hlavním účelem nebo jedním z hlavních účelů je ukládat a sdělovat veřejnosti velký počet děl nahrávaných uživatelem takové služby, která soutěží s jinými online službami zpřístupňujícími*

---

⁶⁹ EU-Urheberrechtsreform: *Zehntausende fordern Aus für Artikel 13*. [online] tagesschau.de, 26. 3. 2019 (cit. 13. 8. 2021) Dostupné z: <https://www.tagesschau.de/inland/eu-urheberrechtsreform-protest-101.html>

⁷⁰ Důvod č. 3 pro přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2019/790 ze dne 17. 4. 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES

*díla stejné cílové skupině, přičemž poskytovatel takové služby tato díla uspořádává a propaguje za účelem zisku.*⁷¹

Z výše uvedeného, poněkud vágní definice, není zcela zřejmé, kteří poskytovatelé budou novelou zatíženi, dotčeny by však měly být minimálně společnosti nadnárodního charakteru typu Facebook, Google nebo Apple. Tyto společnosti budou muset uzavřít s autory licenční smlouvu,⁷² která je zaváže platit autorům přebíraného obsahu určitou částku. Podnětem pro změnu v této oblasti byl fakt, že tyto společnosti vydělávají prostřednictvím reklamy, kterou připojují k náhledům publikací mediálních domů či vydavatelství, a tím tak v podstatě parazitují na nositelích autorských práv, aniž by za to poskytli oprávněným subjektům odměnu.⁷³

Tato autorskoprávní ochrana by měla dle směrnice platit dva roky od zveřejnění tiskové publikace, přičemž lhůta dvou let začne běžet 1. ledna roku následujícího po zveřejnění.⁷⁴ V návrhu novely autorského zákona se však uvádí pouze doba ochrany dvou let od zveřejnění tiskové publikace,⁷⁵ což by, dle mého názoru, mělo znamenat, že lhůta se bude počítat již ode dne následujícího po zveřejnění publikace. Znění se však může ještě během legislativního procesu měnit.

Pro úplnost je na místě uvést i § 46 odst. 2, který stanovuje výjimky z povinnosti: *„Za poskytovatele služby pro sdílení obsahu online se nepovažuje ten, kdo poskytuje takovou službu informační společnosti, kterou je nezisková online encyklopedie, neziskové vzdělávací a vědecké úložiště, platforma pro vývoj a sdílení softwaru s otevřeným zdrojovým kódem, služba elektronických komunikací, online tržiště a mezipodniková cloudová služba a cloudová služba, která uživatelům umožňuje nahrávat obsah pro vlastní potřebu.*⁷⁶ Povinnost uzavření licenční smlouvy tedy nebude dopadat např. na neziskovou nadaci Wikimedia provozující Wikipedii,

---

⁷¹ Ustanovení § 46 odst. 1 návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁷² Ministerstvo kultury v návrhu zákona, kterým se mění autorský zákon počítá i se zavedením kolektivní správy, která by posílila pozici nositelů autorských práv ve vztahu k poskytovatelům.

⁷³ SOJKA, Martin, ŠTROF, Michal. *Novela autorského zákona*. [online]. epravo.cz, 1. 6. 2021. (cit. 24. 7. 2021) Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novela-autorskeho-zakona-113029.html>

⁷⁴ Ustanovení čl. 15 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2019/790 ze dne 17. 4. 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES

⁷⁵ Ustanovení § 87b odst. 6 návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁶ Tamtéž, § 46 odst. 2

ani např. na Dropbox, jakožto online úložiště sloužící pro vlastní potřebu uživatelů. Rovněž se povinnost nebude vztahovat na případy, kdy dojde k zveřejnění pouze jednotlivých slov, velmi krátkých úryvků z tiskové publikace nebo vložení hypertextových odkazů.⁷⁷

Článek 17 směrnice, který se promítne do novely autorského zákona v § 47 až 51 dále posiluje postavení autorů vůči poskytovatelům služeb pro sdílení obsahu online. Konkrétně budou muset definovaní poskytovatelé vynaložit “nejlepší úsilí” k získání oprávnění k výkonu daného práva a případnému zamezení nahrání díla, odstranění a zamezení opětovného nahrání díla v případě nahlášení protiprávnosti nositelem autorských práv, aby tak poskytovatel vyloučil svou odpovědnost za neoprávněné sdělování díla veřejnosti na svých serverech.⁷⁸ Novela však počítá i s jistým zmírněním těchto povinností pro menší poskytovatele, kteří nedosahují určitého obrátu či návštěvnosti.⁷⁹

Na závěr této podkapitoly bych rád podotknul, že směrnice měla být transponována do právních řádů členských států Evropské unie nejpozději do 7. června 2021.⁸⁰ Na konci roku 2020 předložilo ministerstvo kultury vládě České republiky návrh novely autorského zákona, která reflektuje změny, jež směrnice 2019/790 přinesla. 21. června 2021, tedy 14 dní po lhůtě stanovené po provedení směrnice do vnitrostátního právního řádu, byl návrh novely teprve schválen vládou a v době psaní této práce dosud novela nebyla parlamentem přijata. Česká republika tak do svého právního řádu směrnici zatím nikterak neprovedla. To však, vzhledem k přímému účinku směrnic, není překážkou pro případnou možnost dovolání se ustanovení směrnice před soudy. Poskytovatelé služeb pro sdílení obsahu online, poskytovatelé služeb informační společnosti a vydavatelé autorskoprávně chráněného obsahu tak již musí jednat v souladu se směrnicí, pokud nechtějí riskovat žalobu na náhradu škody ze strany nositele autorského práva. Postup České republiky pak dále znamená, že pokud poškozenému vznikne škoda v důsledku neprovedení směrnice, může se poškozený soudně domáhat její náhrady po státu.

---

⁷⁷ Ustanovení čl. 15 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2019/790 ze dne 17. 4. 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES

⁷⁸ Ustanovení § 47 odst. 1 návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁹ Tamtéž, § 48

⁸⁰ Ustanovení čl. 26 směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2019/790 ze dne 17. 4. 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES

3.2.3 Mezinárodní právo

Internetová kriminalita se neomezuje na území konkrétních států či na území Evropské unie, proto ji je nutno potírat i na úrovni mezinárodního práva. Základním kamenem mezinárodního práva v oblasti duševního vlastnictví, který sahá hluboko do historie, ale zároveň se jedná o stále aktuální právní úpravu, je Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl. Úmluva pochází ze dne 9. září 1886, pro Československo pak vstoupila v platnost podle svého článku 28 dnem 11. dubna 1980.⁸¹ V současnosti podepsalo Bernskou úmluvu 179 států. Tato úmluva chrání nejen audiovizuální díla, umělecká a literární díla, ale také tradiční kulturní projevy.

Co se ovšem počítačových programů týče, ty Bernskou úmluvou chráněny nejsou a důvod je zřejmý, v době sepsání Bernské úmluvy, ani v době jejího doplnění a revizí ještě žádné počítačové programy neexistovaly. Ochranu jim tak přinesla až dohoda TRIPS (Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví⁸²), ke které Česká republika přistoupila díky členství ve Světové obchodní organizaci (WTO⁸³). Dohoda TRIPS dopravává počítačovým programům stejnou ochranu, jakou požívají literární díla dle Bernské úmluvy.⁸⁴ Další úmluva, kterou je Česká republika vázána, je tzv. Římská úmluva, která nese oficiální název Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukového záznamu a rozhlasových organizací.

Další významnou organizací v oblasti duševního vlastnictví, jejíž je Česká republika členem, je Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO⁸⁵). V rámci této organizace byly uzavřeny důležité smlouvy z oblasti duševního vlastnictví, a to např. Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a zvukových záznamech či Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském. Právě tyto dvě smlouvy, známé jako Internetové smlouvy, podepsané v Ženevě byly inspiračním zdrojem pro směrnice

---

⁸¹ Vyhláška č. 133/1980 Sb., o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. 9. 1886, doplněné v Paříži dne 4. 5. 1896, revidované v Berlíně dne 13. 11. 1908, doplněné v Bernu dne 20. 3. 1914, a revidované v Římě dne 2. 6. 1928, v Bruselu dne 26. 6. 1948, ve Stockholmu dne 14. 7. 1967 a v Paříži dne 24. 7. 1971

⁸² zkratka TRIPS vychází z anglického názvu Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

⁸³ World Trade Organization

⁸⁴ Ustanovení čl. 10 odst. 1 Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) ze dne 15. 4. 1994

⁸⁵ World Intellectual Property Organization

Evropské unie v oblasti internetového pirátství a celkově v oblasti duševního vlastnictví,
a v konečném důsledku také pro autorský zákon.

4 Skutková podstata trestného činu

4.1 Základní skutková podstata § 270 trestního zákoníku

„Kdo neoprávněně zasáhne nikoli nepatrně do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.“⁸⁶

Problematiku nikoli nepatrného zásahu jsem již rozebral v kapitole 3.2.1, autorské dílo a jeho výklad v kapitole 1.1. Podrobnou analýzu si však zaslouží celá skutková podstata trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi. Zákonodárce zakotvil do § 270 jednu základní a dvě kvalifikované skutkové podstaty, přičemž se jedná o trestněprávní normu blanketovou odkazující na autorský zákon. Jednání bude v drtivé většině případů spočívat v konání, není však vyloučeno, aby byla skutková podstata naplněna i opomenutím.

Objektem trestného činu podle § 270 trestního zákoníku je zájem na rozvoji tvůrčí činnosti, spočívající především ve vědecké a umělecké tvorbě, ale také na ochraně původců výtvorů, jenž vznikají z duševní činnosti a na ochraně výtvorů samotných.⁸⁷

Z hlediska subjektivní stránky trestného činu vyžaduje přečin porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 1 úmyslné zavinění v souladu s § 13 odst. 2 trestního zákoníku. Úmysl se musí obecně vztahovat ke všem skutečnostem, jež jsou znakem skutkové podstaty, v tomto případě tedy i na to, že pachatel zasahuje do díla, které je tvůrčí činnosti autora, či že se jedná o umělecký výkon výkonného umělce, zvukový či zvukově obrazový záznam anebo rozhlasové, televizní vysílání či databázi. Pachatel si přitom nemusí být vědom přesného rozsahu uvedených práv autorských či práv souvisejících s právem autorským tak, jak jsou uvedeny v zákoně, nýbrž stačí, když má alespoň hrubou představu o tom, že nakládá s autorskoprávně chráněným dílem, výkonem výkonného umělce, zvukovým či audiovizuálním záznamem, rozhlasovým či televizním pořadem

---

⁸⁶ Ustanovení § 270 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁷ ŠČERBA, Filip. § 270 [Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi]. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 2152

či databází. V případě omylu se užije ustanovení o skutkovém omylu dle § 18 trestního zákoníku, jelikož se jedná o normativní znaky skutkové podstaty.⁸⁸

Zaviněním musí být rovněž kryta neoprávněnost zásahu do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi, přičemž neoprávněnost zásahu indikuje protiprávnost jakožto obecný znak trestného činu.

Zákonem chráněnými právy se rozumí jak práva osobnostní, tak práva majetková, která to jsou, je uvedeno v kapitole 1.1 této práce. Neoprávněným zásahem je pak jakékoliv jednání třetí osoby, které se v rozporu se zákonem dotýká těchto práv. Tento zásah může spočívat zejména v přivlastnění si autorství k dílu, zveřejnění díla bez souhlasu autora či v jeho pozměněné podobě, ke které autor souhlas nedal, neoprávněné zhotovení rozmnoženiny či napodobeniny díla, vyvolání nebezpečí záměny s jiným dílem v důsledku použití názvu nebo vnější úpravy, která se již po právu používá jiným autorem pro dílo téhož druhu,⁸⁹ anebo např. v užití díla takovým způsobem, který snižuje hodnotu díla, přičemž snížení hodnoty se nemyslí jeho tržní hodnota, nýbrž zneuctění díla, kterou může autor pociťovat jako urážku.⁹⁰ O neoprávněný zásah se jedná i v případě, že třetí osoba vyrábí, dováží, nabízí k prodeji nebo k pronájmu nebo drží za účelem dosažení majetkového prospěchu zařízení, výrobky nebo součástky nebo poskytuje služby, které jsou s to obcházet, vyřadit z provozu či odstranit účinné technické prostředky.⁹¹

Za účinné technické prostředky se dle autorského zákona považuje jakákoli technologie, zařízení, výrobek, či součástka, jejichž obvyklá funkce spočívá v zabránění nebo omezení neoprávněného zásahu do autorských práv k dílu, zejména jedná-li se o kontrolu pomocí ochranného procesu šifrování, kódování nebo jiného kontrolního mechanismu omezující rozmnožování díla.⁹²

Neoprávněným zásahem se rovněž rozumí i odstranění či změna jakékoli elektronické informace o správě práv k dílu, nebo rozšiřování, dovážení, vysílání či jiné sdělování děl veřejnosti, u kterých byly neoprávněně odstraněny či změněny elektronické informace o správě

---

⁸⁸ Tamtéž

⁸⁹ Ustanovení § 45 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁰ ŠČERBA, Filip. § 270 [Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi]. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 2152

⁹¹ Ustanovení § 43 odst. 1,2 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

⁹² Tamtéž, § 43 odst. 3

práv k dílu. Těmito informacemi se rozumí veškeré informace, které dílo, autora nebo jiného nositele práva identifikují, nebo také jakákoliv čísla či kódy představující informaci o způsobech a podmínkách užití díla, včetně informací připojených k rozmnoženině díla.⁹³

Nejvyšší soud vyjádřil právní názor, že práva autorů nejsou nikterak izolována od práv výkonných umělců, kteří dílo předvádějí, či od práv televizních vysílatelů v rámci jejichž pořadů jsou umělecká díla vysílána. Všechna výše zmíněná práva se tak mohou uplatnit vedle sebe a pachatel tak jedním skutkem může porušit právo nejen autora, ale i ostatních nositelů práv.⁹⁴ Tento právní názor sice vychází z právního stavu předchůdce dnešního autorského zákona, tedy ze zákona č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), krom rozdílné terminologie ohledně označení některých nositelů práv souvisejících s právem autorským je však, dle mého názoru, stále použitelný i za současné právní úpravy.

O neoprávněný zásah se tedy bude jednat i v případě porušení práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu, práv výrobce k zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, vysílatelů k rozhlasovému a televiznímu vysílání, příp. právo nakladatelů vzniklé na základě licence s autorem. Právě práva související s právem autorským jsou v posledních letech v důsledku rozvoje techniky porušována stále častěji, a to pirátskými nahrávkami, tedy nelegálními kopiemi, které jsou označovány orgány činnými v trestním řízení jako padělky. Pachatel využije údaje, které nese originál, okopíruje je, a následně je prodává nebo půjčuje. V posledních letech pak ustoupily hmotné nosiče typu CD a DVD, na nichž byly kopie distribuovány a nyní převládá fenomén online stahování dat z online úložišť, čemuž se budu podrobněji věnovat v následující kapitole.

Může se také stát, že nakladatel nebude poškozeným, ale stane se právě pachatelem, který se neoprávněného zásahu dopustí, a to např. tím, že v rozporu s licenční smlouvou dílo upraví, změní, spojí s jiným dílem, nebo jej přejmenuje či v něm neoznačí autora.⁹⁵ Pachatelem přitom může být jakákoli fyzická i právnická osoba.⁹⁶

---

⁹³ Tamtéž, § 44

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2003, sp. zn. 5 Tdo 200/2003

⁹⁵ ŠÁMAL, Pavel. § 270 [Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2734

⁹⁶ Ustanovení § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

Nutno dodat, že zásah do chráněných práv, který byl již uskutečněn, zůstává trestným i v případě, že později ochrana práv k dotečenému dílu pominula. Taková skutečnost tak nemá vliv na výsledek trestního řízení.⁹⁷

Podle aktuální judikatury se pak o trestný čin porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 1 trestního zákoníku nebude jednat v případě, že osoba užívá rozmnoženinu počítačového programu, kterou nabyla od předchozího uživatele. To vše za předpokladu, že předchozí uživatel již tento program nadále neužívá a smazal jej ze svého zařízení. V takovém případě není naplněna podmínka neoprávněného zásahu do autorského práva, jelikož právo autora na rozšiřování počítačového programu ve smyslu § 14 odst. 2 autorského zákona již bylo vyčerpáno jeho prvním prodejem.⁹⁸

4.2 Kvalifikovaná skutková podstata § 270 trestního zákoníku

Druhý odstavec § 270 trestního zákoníku obsahuje hned několik přitěžujících okolností vztahující se k prvnímu odstavci, jež je možno pro naplnění kvalifikované skutkové podstaty splnit alternativně. Těmito přitěžujícími okolnostmi je, pokud spáchaný čin vykazuje znaky obchodní činnosti nebo jiného podnikání, pokud pachatel získá činem značný prospěch nebo způsobí značnou škodu, anebo se dopustí činu ve značném rozsahu. Pachatel pak může být odsouzen k odnětí svobody na šest měsíců až pět let, příp. může být potrestán peněžitým trestem nebo propadnutím věci.⁹⁹

Obchodní činností se rozumí živnost obchodní, za kterou se považuje koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a maloobchodní i velkoobchodní prodej. Jiným podnikáním je pak jakékoli jiné podnikání, které může spočívat např. ve výrobní činnosti nebo zemědělské výrobě, anebo podnikání osob na základě oprávnění podle zvláštních předpisů.¹⁰⁰ Zároveň by podnikání mělo splňovat kritéria soustavnosti, samostatnosti, jednání vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem zisku.¹⁰¹

---

⁹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2011, sp. zn. 5 Tdo 1553/2010

⁹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2019, sp. zn. 5 Tdo 513/2019

⁹⁹ Ustanovení § 270 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁰ ŠÁMAL, Pavel. § 269 [Porušení chráněných průmyslových práv]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2724

¹⁰¹ Ustanovení § 420 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Značným prospěchem a značnou škodou se s ohledem na § 138 odst. 1, 2 trestního zákoníku rozumí prospěch či škoda ve výši nejméně 1.000.000 Kč, je přitom nutno přihlédnout k judikatuře: „*Finanční ztráty, které byly způsobeny nositeli autorského práva nebo práva jemu příbuzného jednáním pachatele, nelze ztotožňovat s prospěchem pachatele z tohoto trestného činu. Prospěchem ve smyslu ustanovení § 152 odst. 2 písm. a) tr. zák. je přitom jen tzv. čistý prospěch, neboť je třeba odečíst náklady pachatele, např. cenu nosičů, na něž pachatel pořizoval zvukové záznamy bez oprávnění a které pak prodával apod.*“¹⁰²

Posouzení skutečnosti, zda byl čin spáchán ve značném rozsahu již není tak jednoduché jako v případech výše uvedených. Značný rozsah se bude muset, stejně jako nepatrný zásah v případě základní skutkové podstaty, posuzovat individuálně v každém konkrétním případě a výkladové pravidlo pro rozsah škody v § 138 odst. 1 trestního zákoníku tak není možno pro stanovení značného rozsahu užít. Přihlédnout by se mělo k závažnosti a intenzitě zásahu do daného práva k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi, stejně tak jako k povaze, intenzitě a délce či počtu opakování zásahu do osobnostních a majetkových práv a k tomu, na jakém území pachatel díla či výrobky, jež porušují tato práva, distribuoval a jak tím ovlivnil držitele dotčených práv.¹⁰³

„... Čin je spáchán ve značném rozsahu jen když hodnota zboží určeného k prodeji představuje částku nejméně 1.000.000 Kč a další okolnosti případu, zejména doba páchaní činu a způsobené následky, zvyšují jeho závažnost natolik, že je obdobná závažnosti případu, kdy pachatel dosáhne takovým jednáním značný prospěch.“¹⁰⁴ Při podnikání, kdy by pachatel naplnil skutkovou podstatu § 270 odst. 2 písm. a) naplní i skutkovou podstatu § 270 odst. 2 písm. c) pouze v případě, že hodnota zboží určeného k prodeji dosáhne částky nejméně 1.000.000 Kč, a zároveň budou okolnosti případu zvyšovat závažnost případu natolik, že bude odpovídat závažnosti v případě, kdy pachatel získá svým jednáním značný prospěch, jelikož k získání prospěchu ve výši 1.000.000 Kč bude zpravidla nutno prodat mnohem větší množství zboží, než představuje počet zboží v hodnotě 1.000.000 Kč.¹⁰⁵

¹⁰² Usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka Olomouc ze dne 19. 10. 1995, sp. zn. 2 To 622/95

¹⁰³ ŠÁMAL, Pavel. § 270 [Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2734

¹⁰⁴ Usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka Olomouc ze dne 19. 10. 1995, sp. zn. 2 To 622/95

¹⁰⁵ Tamtéž

Ustanovení § 270 odst. 3 ve spojení s § 270 odst. 1 trestního zákoníku obsahuje dvě alternativní skutkové podstaty, a to získání pro sebe či pro jiného prospěchu velkého rozsahu, příp. způsobení škody velkého rozsahu, anebo spáchání činu dle odst. 1 ve velkém rozsahu. Za naplnění jedné z těchto skutkových podstat hrozí pachateli trest odnětí svobody od tří do osmi let.

Obdobně jako u získání značného prospěchu či způsobení značné škody dle odst. 2, bude i u získání prospěchu velkého rozsahu, resp. způsobení škody velkého rozsahu užito výkladového pravidla v § 138 odst. 1, 2 trestního zákoníku. Škodou velkého rozsahu se rozumí částka ve výši alespoň 10.000.000 Kč, dle výkladového pravidla v odst. 2 se pak tato částka užije obdobně i pro určení výše prospěchu.

Spáchání činu ve velkém rozsahu se bude opět posuzovat individuálně pro každý konkrétní případ viz výše posuzování značného rozsahu. Rozsah zásahu přitom musí být několikanásobně větší v porovnání se spácháním činu ve značném rozsahu. Nejdůležitějším kritériem bude rozsah neoprávněného zásahu do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi.¹⁰⁶

Ve vztahu ke všem výše zmíněným okolnostem podmiňující naplnění kvalifikované skutkové podstaty postačí dle § 17 písm. b) trestního zákoníku nedbalost.

4.3 Souběh trestného činu § 270 s jinými trestnými činy

Souběh je vedle recidivy a nepravé recidivy jednou z forem mnohosti trestných činů. Souběhem se rozumí případ, kdy pachatel před vyhlášením odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně, příp. před doručením trestního příkazu, spáchal dva či více trestných činů. Souběh můžeme rozdělit na jednočinný a vícečinný, a to podle toho, zda se jedná o jeden skutek, či více skutků. Skutkem se přitom rozumí jakýkoliv pro oblast trestního práva významný projev vůle pachatele navenek, který je současně krytý zaviněním.

Dalším dělením rozlišujeme souběh stejnorodý a nestejnorodý, u tohoto dělení je pro posouzení souběhu významné, zda pachatel naplňuje stále stejnou skutkovou podstatu

---

¹⁰⁶ ŠÁMAL, Pavel. § 270 [Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2734

jednoho trestného činu, anebo různé skutkové podstaty rozdílných trestných činů. Následně mohou existovat kombinace výše zmíněných dělení, v praxi lze tedy narazit na jednočinný stejnorodý,¹⁰⁷ jednočinný nestejnorodý, vícečinný stejnorodý a vícečinný nestejnorodý souběh. Jelikož vícečinný souběh, ať už stejnorodý či nestejnorodý, nečiní výkladové potíže, bude níže věnován prostor pouze jednočinnému souběhu nestejnorodému.

Ten vznikne v případě, když pachatel jedním skutkem naplní skutkové podstaty různých trestných činů. Souběh je obecně vyloučen v případě opilství a u pokračujícího, hromadného a trvajícího trestného činu. Zvláštními důvody pro vyloučení souběhu je poměr speciality a subsidiarity a tzv. faktická konsumpce.

Příkladem zdánlivého souběhu, tedy případu, kdy se spáchání skutku jeví jako souběh, ale o souběh se z některých z výše uvedených důvodů nejedná, je vztah trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi dle § 270 a trestného činu padělání a napodobení díla výtvarného umění dle § 271 trestního zákoníku. Ustanovení § 271 je totiž v poměru speciality vůči § 270, protože obě ustanovení chrání stejný objekt, ovšem u § 271 postihuje zákonodárce specifitější druh útoku v podobě padělání nebo napodobení díla.¹⁰⁸

Poměr subsidiarity je mezi § 270 a § 269 obsahujícím trestný čin porušení chráněných průmyslových práv, kdy obě ustanovení chrání stejný předmět i objekt. Subsidiárním je v tomto případě § 270, který se užije pouze v případě, kdy se neužije zákon o průmyslových vzorech.¹⁰⁹

Jednočinný souběh s trestným činem podle § 270 však připadá v úvahu v případě trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268. Na rozdíl od výše uvedeného zdánlivého souběhu totiž v tomto případě každé z ustanovení chrání jiný objekt. Zatímco objektem chráněným ustanovením § 270 je ochrana autorů a jiných nositelů autorských práv a práv souvisejících s právem autorským před zásahy do jejich práv, v § 268 se postihuje podvodné jednání zasahující do hospodářské sféry poškozeného.¹¹⁰

Souběh je rovněž možný v případě trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 s trestným činem

---

¹⁰⁷ Případ, kdy pachatel jedním skutkem naplní vícekrát stejnou skutkovou podstatu, teorie a soudní praxe tento souběh však neuznává, pachatel bude odpovědný za 1 skutek, za 1 trestný čin – viz např. KRATOCHVÍL, Vladimír. *Trestní právo hmotné: obecná část*. 2. vydání Praha: C.H. Beck, 2012, s. 395

¹⁰⁸ ŠČERBA, Filip. § 270 [Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi]. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 2152

¹⁰⁹ SKUPIN, Zdeněk Jiří. *Vybrané otázky trestněprávní ochrany autorského práva*, Brno, 2019, s. 48

¹¹⁰ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář. II. díl*, Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 2102

neoprávněného podnikání podle § 251, jelikož ačkoli kvalifikovaná skutková podstata § 270 odst. 2 písm. a) obsahuje jako přitěžující okolnost, že pachatel spáchá čin dle odst. 1 tak, že vykazuje znaky obchodní činnosti nebo jiného podnikání, neposuzuje se na rozdíl od § 251 neoprávněnost podnikání, objekt je tedy u obou ustanovení rozdílný.¹¹¹

Dále je možný souběh trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 s trestným činem porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle § 261, s trestným činem neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230, a také s trestným činem porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1.¹¹² K tomuto souběhu se vyjádřil i Nejvyšší soud v jednom ze svých usnesení: „*Pokud někdo v rámci nekalosoutěžního jednání také současně neoprávněně nakládá s autorským dílem, může být takové jednání způsobilé vyvolat dva různé následky. Proto lze dovodit, že za určitých okolností není vyloučen jednočinný souběh trestného činu nekalé soutěže podle § 248 trestního zákoníku a trestného činu porušování autorského práva podle § 270 trestního zákoníku.*“¹¹³

V neposlední řadě je možný jednočinný souběh trestného činu dle § 270 s trestným činem podvodu podle § 209 trestního zákoníku, a to např. v případě, že pachatel zasáhne do autorských či jiných práv chráněných ustanovením § 270, a zároveň jedná podvodným způsobem vůči uživateli díla tím, že uživatele uvede v omyl, že je pachatel autorem díla a uživatel tak vyplatí domnělému autorovi odměnu, na kterou nemá nárok.¹¹⁴

---

¹¹¹ ŠÁMAL, Pavel. § 270 [Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2734

¹¹² ŠČERBA, Filip. § 270 [Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi]. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 2152

¹¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2001, sp. zn. 3 Tz 218/2001

¹¹⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 21. 10. 1981, sp. zn. 11 Tz 51/81

5 Stahování autorských děl

Jedno z nejpálčivějších témat týkající se internetového pirátství, na které jsem se chtěl v této práci zaměřit, je nelegální stahování autorského obsahu z internetu. Téměř každý někdy nějaká data z internetu stáhl, ať už se jednalo o právě vydaný film, písničku, nebo např. jen obrázek, který následně vložil do své prezentace. Autorský obsah se z internetu stahuje od samotného vzniku internetu a v současné době je nepředstavitelné, aby tomu bylo jinak.

Uživatelé mají na výběr tento obsah získat legální formou přes placené online poskytovatele filmů a seriálů, např. Netflix, HBO GO, nebo na domácí scéně např. O2 videotéku, dále přes datová úložiště typu Ulož.to, kde se nachází díla mnohdy s nejasným původem a bez zřejmého licenčního oprávnění k jeho stažení, a pak existují weby zcela zjevně s nelegálním autorským obsahem, které jsou mnohdy nadnárodní a je složité vystopovat jejich provozovatele či majitele. Policie se však tyto weby snaží potírat a v září 2020 se podařilo shodit největší českou platformu s torrenty, CzTorrent.¹¹⁵ V Evropě je patrná snaha zákonodárců postavení autorů posilovat, viz např. směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2019/790, které jsem se dopodrobna věnoval v kapitole 3.2.2.

Na rozdíl od sdělování díla veřejnosti, tedy zpřístupnění díla prostřednictvím internetu, není stahování děl v judikatuře věnována zdaleka taková pozornost. Důvodem je např. nižší společenská škodlivost, kdy orgány činné v trestním řízení v souladu se zásadou subsidiarity trestní represe nelegální stahování obsahu z internetu tolerují, jelikož postačují občanskoprávní či správněprávní nástroje nápravy.¹¹⁶ Zároveň, jak bylo řečeno v kapitole 3.2.1, k naplnění skutkové podstaty trestného činu dle § 270 trestního zákoníku je potřeba nikoli nepatrného zásahu do právem chráněných práv, kdy tato podmínka v případě stažení díla koncovým uživatelem zpravidla splněna nebude. Současně se ani nezahajují občanskoprávní spory ohledně náhrady škody, jelikož jednotliví uživatelé způsobí stahováním zpravidla pouze nepatrnou škodu.

Není však pravdou, že by nelegální stahování autorského obsahu, byť občasné a pro osobní potřebu, nikterak nezasahovalo do práv nositelů autorských práv. Tento názor je stále

---

¹¹⁵ CT24zive. *Česká policie se podílela na mezinárodní operaci proti organizované skupině...* [online]. twitter.com, 7. 9. 2020 (cit. 2. 7. 2021) Dostupné z: <https://twitter.com/CT24zive/status/1302910689078579201>

¹¹⁶ ŠÁMAL, P a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 31-32

hojně rozšířen a v minulosti pro něj i existoval podklad v podobě judikatury Nejvyššího soudu České republiky, který se k dané problematice vyjádřil následovně:

„Zhotovení rozmnoženiny autorského díla pro osobní potřebu ve smyslu § 30 odst. 1, 2 autorského zákona není neoprávněným zásahem do chráněných autorských a souvisejících práv ve smyslu § 152 odst. 1 trestního zákona.¹¹⁷ Přitom autorský zákon nevyklučuje legální zhotovení většího počtu takových rozmnoženin pro osobní potřebu, pokud to není v rozporu s běžným způsobem užití díla a ani tím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora,¹¹⁸ a nezáleží rovněž na tom, z jakého zdroje je pořízena rozmnoženina díla pro osobní potřebu (může jím být např. i nelegálně opatřená jiná rozmnoženina díla). To však neplatí, je-li autorským dílem počítačový program, jehož rozmnoženinu nelze zhotovit ani pro osobní potřebu ve smyslu § 30 odst. 1, 2 autorského zákona, ale jen v případech vymezených v ustanovení § 66 autorského zákona.“¹¹⁹

Tento právní názor je však již překonán judikaturou Soudního dvora EU, který dospěl k závěru, že za předpokladu pořízení rozmnoženin z nelegálních zdrojů, byť pro soukromou osobní potřebu uživatele, nelze stahování těchto děl podřadit pod výjimku, která by toto stahování umožňovala. Soudní dvůr EU toto své stanovisko odůvodnil nutností užití restriktivního výkladu těchto výjimek, „což odpovídá absolutní povaze autorského práva k cizímu dílu, do níž se (jako výjimka z pravidla) touto mimořádně zákonem dovolenou cestou v upřednostněném obecném zájmu zasahuje,“¹²⁰ a také podmínkou poskytnutí adekvátní náhradní odměny autorovi, které se však v případě užití díla z nelegálního zdroje autor nedovolá.

Pro posouzení legálnosti je totiž nutno užít tzv. Bernský třístupňový test, který je obsažen jak v mezinárodním právu,¹²¹ tak v právu Evropské unie¹²² a dostal se také do vnitrostátní právní úpravy České republiky.¹²³ V pojetí Bernské úmluvy se třístupňový test

¹¹⁷ Ustanovení § 152 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 52/2009 Sb.

¹¹⁸ Ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění zákona č. 168/2008 Sb.

¹¹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2009, sp. zn. 5 Tdo 234/2009

¹²⁰ TELEČEK, Ivo, TŮMA, Pavel. § 29 [Obecná ustanovení o omezení práva autorského]. In: TELEČEK, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 380

¹²¹ Ustanovení čl. 9 odst. 2 Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. 9. 1886, doplněné v Paříži dne 4. 5. 1896, revidované v Berlíně dne 13. 11. 1908, doplněné v Bernu dne 20. 3. 1914, a revidované v Římě dne 2. 6. 1928, v Bruselu dne 26. 6. 1948, ve Stockholmu dne 14. 7. 1967 a v Paříži dne 24. 7. 1971, později také např. čl. 13 dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) ze dne 15. 4. 1994

¹²² Ustanovení čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti

¹²³ Ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

vztahoval pouze na rozmnožování autorských děl, dohodou TRIPS však byla působnost testu rozšířena na všechna autorská práva.¹²⁴

Bernský tříступňový test je jakousi materiální podmínkou bezesmluvního užití díla, zatímco jednotlivé zákonné skutkové podstaty lze považovat za podmínky formální, přičemž aby se v konkrétním případě jednalo o užití dovolené, musí být splněna jak formální, tak materiální podmínka. Bernský tříступňový test je užíván jednak jako výkladové pravidlo, ale zároveň slouží i jako legální omezení aplikace konkrétních skutkových podstat bezesmluvního užití děl na ty případy, jež by s ním byly v rozporu, a to i tehdy, pokud by případ formálně spadl pod některou ze zákonných licencí.¹²⁵

Tři podmínky, které musí být splněny, aby byla výjimka z autorského práva ve prospěch soukromého rozmnožování přípustná, jsou následující:

1. Musí se jednat o zvláštní případ stanovený v zákoně.

Výjimky tedy musí být předvídaný zákonem, jinak se bude automaticky jednat o zásah nelegální. Těmito výjimkami jsou např. volné užití nebo úřední, zpravodajské, školní, či knihovní zákonné licence. Zákonem dle § 29 odst. 1 autorského zákona se pak rozumí nejen autorský zákon, ale i kterýkoliv jiný zákon, který materii autorského práva upravuje.

2. Užití díla nesmí být v rozporu s běžným způsobem užití díla

„Jde o výkladové pravidlo ve vztahu ke všem způsobům volného užití a zákonné licence. Volná užití chráněných děl, jakož i užití na základě bezúplatné zákonné licence jsou vždy zásahem do výlučných práv a vzhledem k tomu je třeba zvažovat, zda v každém jednotlivém případě nenarušují běžný způsob užití díla... Volné užití děl a zákonné licence jsou v zákoně uvedeny taxativně a jejich aplikace nedovoluje extenzivní výklad.“¹²⁶

3. Oprávněné zájmy autora nesmí být nepřiměřeně dotčeny

Soudní dvůr EU posuzoval tuto otázku pořízení rozmnoženin z nelegálních zdrojů v souvislosti s výpočtem tzv. náhradních odměn z nenahraných nosičů a došel k závěru, že právě třetí bod výše uvedeného testu nemůže být splněn, jelikož z užití díla z nelegálních zdrojů autor nezíská náhradní odměnu, čímž jsou oprávněné zájmy autora nepřiměřeně dotčeny.

---

¹²⁴ HERMANN, Rachel Marusak, *IP Experts Focus On 3-Step Test In Copyright, Discuss Way Forward*. [online] Ip-watch.org. 21. 12. 2011. (cit. 22. 7. 2021) Dostupné z: <https://www.ip-watch.org/2011/12/21/ip-experts-focus-on-3-step-test-in-copyright-debate-way-forward/>

¹²⁵ TELEČEK, Ivo, TŮMA, Pavel. § 29 [Obecná ustanovení o omezení práva autorského]. In: TELEČEK, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 380.

¹²⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2013, sp. zn. 30 Cdo 3056/2012

Otázkou, kterou se Soudní dvůr EU také zabýval, bylo, zda obchodníci, kteří vyrábějí a dováží nenahrané nosiče a odvádí za to poplatky, nemají také nahrazovat autorům újmu za stahování rozmnoženin z nelegálních zdrojů. To však dle Soudního dvora EU nelze na těchto výrobcích a dovozcích spravedlivě žádat¹²⁷ a já s tímto rozhodnutím naprosto souhlasím, jelikož by se tímto řešením tento problém nevyřešil, a naopak by to mohl být signál veřejnosti, že stahování autorských děl z nelegálních zdrojů je v pořádku, jelikož autoři dosáhnou na náhradní odměnu i tímto způsobem.

---

¹²⁷ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 10. 4. 2014, sp. zn. C-435/12

6 Náhrada škody

Naplnění skutkové podstaty trestného činu dle § 270 trestního zákoníku zpravidla obnáší také vznik škody či bezdůvodného obohacení. Ačkoli výše škody není pro naplnění základní skutkové podstaty relevantní, může mít význam v případě kvalifikovaných skutkových podstat z druhého, resp. třetího odstavce ve spojení s odst. 1 tohoto ustanovení. Jednou z alternativních podmínek naplnění kvalifikované skutkové podstaty je způsobení značné škody, resp. škody velkého rozsahu.

Kromě trestněprávní, případně správněprávní sankce je tak téměř vždy nutno počítat i s uložením povinnosti nahradit autorovi, příp. jinému držiteli autorských práv škodu, která mu byla způsobena zásahem do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi.

Ačkoli drobní piráti často za své aktivity nezískají žádný finanční obnos, např. nahrají autorské dílo na datové úložiště výměnou za možnost volného stažení jiných autorských děl, která se na tomto úložišti nachází, případně dosáhnou odměny maximálně v řádech tisíců Kč, náhrada škody, kterou oprávněný držitel autorských práv požaduje, bývá mnohdy likvidační. Odměna ze strany provozovatele datových úložišť se často vyplácí v podobě různých kreditů, za které je možno využívat prémiové služby na daném úložišti, případně je pak možno je vyměnit za peníze. Výše odměny bývá závislá na velikosti souboru a počtu stažení ostatními uživateli.¹²⁸

Pro představu, dle vyjádření ShareRapid a.s. ze dne 15. 3. 2012 v trestním řízení vedeném u Okresního soudu v Opavě pod sp. zn. 1 T 63/2012, činila odměna poskytnutá provozovatelem datového úložiště pouhých 3,64 Kč za nahrání filmu o velikosti 700 MB, který si stáhlo 104 uživatelů. Oprávněný distributor pak v tomto případě požadoval náhradu škody ve výši 20.696 Kč za neoprávněné sdělení díla veřejnosti počítačovou nebo obdobnou sítí.¹²⁹ K této částce distributor došel tak, že vynásobil počet stažení filmu z úložiště obvyklou cenou, za kterou se jedna kopie filmu obvykle prodává na nosiči DVD, která v tomto

---

¹²⁸ MOLNÁR, Petr. *Fenomén drobných „pirátů“ a sdílení filmů z pohledu aktuální právní praxe*. In: KOŠICKÉ DNI SÚKROMNÉHO PRÁVA II.: *Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018, s. 397–407

¹²⁹ Ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

konkrétním případě byla 199 Kč.¹³⁰ Je třeba však zohlednit skutečnost, že datová úložiště a servery s torrenty jsou vybaveny počítačy, které zaznamenávají pouhý počet uživatelů, kteří na daný soubor klikli a stahování započali, z těchto čísel se však nedá zjistit, kolik uživatelů soubor skutečně stáhlo. Tento údaj je tak pro výpočet odškodnění irelevantní.¹³¹

V rozsudku ze dne 20. 7. 2018, týkající se velkých českých datových úložišť Hellspy a Hellshare, se městský soud v Praze vyslovil, že provozovatelé těchto úložišť se dopouští nekalé soutěže ve vztahu k výrobcům hudebních nahrávek, a v důsledku toho zakázal provozovatelům poskytovat odměny osobám, které soubory na úložiště nahrají, pokud k nim nemají patřičná práva. Bohužel se mi nepodařilo dohledat, zda se tento právní názor dostal i do judikatury Nejvyššího soudu, lze však předpokládat, že se bude judikatura tímto směrem vyvíjet. Nutno podotknout, že české soudy jsou vůči datovým úložištím poměrně tolerantní. V zahraničí soudy rozhodly již několikrát o zrušení celých datových úložišť a trestní represi jejich zakladatelů či provozovatelů. Nejznámějším takovým případem bylo zrušení celosvětově známého datového úložiště Megaupload v roce 2012.¹³²

Postoj českých soudů se však může změnit s účinností nové směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2019/790, kdy samotní provozovatelé datových úložišť budou v souladu se směrnicí mít rozšířené povinnosti a sami budou odpovídat za obsah na svých stránkách, blíže viz kapitola 3.2.2 této práce.

Ke způsobu výpočtu náhrady škody se vyjádřil i Nejvyšší soud České republiky, který výše popsaný způsob výpočtu oprávněných distributorů jednoznačně odmítnul jako nesprávný. Nelze totiž vycházet z předpokladu, že každý, kdo si nelegální kopii dokumentu (v tomto případě filmu) stáhnul, by si jej také koupil na DVD. Nejvyšší soud poukázal na možnost uživatelů využít služeb legálních videopůjčoven, kdy zhlédnutí jednoho filmu stojí pouhý zlomek ceny pořízení DVD. Nejvyšší soud tak došel k závěru, že právě z ceny této služby je nutno vycházet při výpočtu náhrady škody. Rovněž poukázal na rozdílnou kvalitu

---

¹³⁰ MOLNÁR, Petr. *Fenomén drobných „pirátů“ a sdílení filmů z pohledu aktuální právní praxe*. In: KOŠICKÉ DNI SÚKROMNÉHO PRÁVA II.: *Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018, s. 397–407

¹³¹ Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 10. 2014, sp. zn. 4 To 159/2014

¹³² NYČ, Tomáš. *Servery Hellspy a Hellshare nesmí vyplácet odměny za nahrávání souborů, rozhodl soud v Praze*. [online] Právní rádce, 26. 7. 2018. (cit. 11. 7. 2021) Dostupné z: <https://pravniradce.ihned.cz/c1-66203830-servery-hellspy-a-hellshare-nesmi-vyplacet-odmeny-za-nahravani-souboru-rozhodl-soud-v-praze>

stahovaného dokumentu, který mnohdy svými technickými kvalitami zdaleka nedosahuje úrovně filmu zachyceném na DVD nosiči.¹³³

„Pokud byl trestný čin porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 trestního zákoníku spáchán neoprávněným zpřístupněním rozmnoženiny chráněného autorského díla prostřednictvím veřejně přístupné počítačové sítě (internetu), a to např. jejím umístěním do datového úložiště, škoda tím způsobená nositelům autorských a souvisejících práv k takovému dílu má formu ušlého zisku. Stanovení jeho výše se bude odvíjet od toho, jakou částku by získali nositelé těchto práv, kdyby sami legálně zpřístupnili srovnatelným způsobem a ve stejném rozsahu rozmnoženiny téhož díla v téže době. Výši ušlého zisku nelze odvozovat od obvyklé ceny legálně prodáváného hmotného nosiče (např. DVD nebo CD) s rozmnoženinou takového díla v běžné obchodní síti.“¹³⁴

Současně se Nejvyšší soud vyslovil, že v případě náhrady škody při porušení autorských práv nelze užít náhradní způsoby výpočtu škody. *„Nelze-li objasnit konkrétní finanční újmu poškozených pro nedostatek skutkových podkladů, z nichž by vyplynulo, jakého příjmu (zisku) by nositelé dotčených autorských a s nimi souvisejících práv dosáhli, kdyby obviněnému umožnili legálně zpřístupňovat ve stejné době a shodným způsobem chráněná audiovizuální a zvuková díla, nelze škodu stanovit náhradními způsoby, byť jinak akceptovatelnými při rozhodování o odškodnění.“¹³⁵*

6.1 Adhezní řízení

O vzniku škody a nároku na její náhradu může soud rozhodnout přímo v rámci trestního řízení v tzv. adhezním řízení. Je potřeba, aby poškozený splnil podmínky uvedeny v § 43 odst. 3 trestního řádu. Soud může přiznat náhradu škody pouze na návrh poškozeného, který nesmí přijít později než u hlavního líčení před zahájením dokazování. *„Z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy uplatňuje nebo z jakých důvodů a v jakém rozsahu se uplatňuje nárok na vydání bezdůvodného obohacení.“*

---

¹³³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 10. 2014, sp. zn.: 5 Tdo 171/2014

¹³⁴ Tamtéž

¹³⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 3. 2015, sp. zn. 5 Tdo 225/2015

Důvod a výši škody, nemajetkové újmy nebo bezdůvodného obohacení je poškozený povinen doložit.”¹³⁶

Poškozený může žádat jak náhradu majetkové, tak nemajetkové újmy, a také vydání bezdůvodného obohacení. Je rovněž potřeba pamatovat na § 40 odst. 4 autorského zákona, které se užíje i v případě, kdy je rozhodováno v adhezním řízení: „... *Místo skutečně ušlého zisku se autor může domáhat náhrady ušlého zisku ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem. Výše bezdůvodného obohacení vzniklého na straně toho, kdo neoprávněně nakládal s dílem, aniž by k tomu získal potřebnou licenci, činí dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem.*” Výrok o náhradě škody je pak připojen k výroku o vině a trestu v odsuzujícím rozsudku a je exekučním titulem jak podle zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád,¹³⁷ tak podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.¹³⁸

„Při rozhodování o nároku na náhradu škody v adhezním řízení je nutno respektovat hmotněprávní ustanovení zvláštních předpisů, na nichž je uplatněný nárok založen a jimiž se také řídí. Tyto předpisy specificky upravují vznik nároku na náhradu škody, jeho obsah a rozsah, okruh povinných a oprávněných osob, způsob náhrady škody, společnou odpovědnost více osob, možnost snížení náhrady, podmínky splatnosti a zániku tohoto závazku a další otázky podstatné pro vlastní rozhodnutí soudu v adhezním řízení nebo pro jeho výkon. Vzhledem k významu hmotněprávních ustanovení zvláštních předpisů musí soud v odůvodnění rozsudku na ně poukázat a vyložit, o které z nich opírá nárok na náhradu škody a jeho konkrétní výši.”¹³⁹

Nejčastěji se tak užíje ustanovení občanského zákoníku. Co se však procesněprávní úpravy týče, zde se bude postupovat výhradně dle trestního řádu, jelikož užití jiných procesněprávních předpisů není zásadně přípustné, a to ani pomocí analogie.¹⁴⁰

Trestní soud nikdy nemůže nárok na náhradu škody zamítnout, může však rozhodnout podle § 229 odst. 1 či odst. 2 trestního řádu, tedy odkázat poškozeného se svým nárokem do občanskoprávního řízení, a to co do celé výše, příp. pokud trestní soud přizná náhradu škody částečně, tak co do zbytku uplatněného nároku. Trestní soud postupuje tímto způsobem, pokud

¹³⁶ Ustanovení § 43 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁷ Ustanovení § 40 odst. 1 písm. b) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekutorské činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁸ Ustanovení § 274 odst. 1 písm. a) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁹ RŮŽIČKA, Miroslav, a kol. *Poškozený a adhezní řízení v České republice*. Praha: C.H. Beck, 2007. s. 488

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 475

nemá pro přiznání náhrady škody dostatečné podklady a bylo by třeba provést další dokazování, které by pro rozhodnutí o vině a trestu bylo nadbytečné a řízení by se tak protáhlo.

Jelikož formulace „nikoli nepatrně“ ve skutkové podstatě trestného činu dle § 270 trestního řádu – porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi nevyjadřuje výši škody způsobenou zásahem do těchto práv (viz také kapitola 3.2.1 této práce), soud ji tedy pro rozhodnutí ve věci nemusí zjišťovat. Zároveň je určení přesné výše škody značně složitá, soudy tak zpravidla poškozené odkazují s nárokem na náhradu škody do občanskoprávního řízení. „...*Pokud jde o nároky vyplývající z neoprávněných zásahů do práv autorů, je právní praxe jiného názoru, jde o velmi složitou problematiku, která se vypořádává nejen se vznikem škody jako takové, ale i s bezdůvodným obohacením a v zásadě není možné dle ustálené judikatury v těchto případech o škodě rozhodovat v adhezním řízení.*“¹⁴¹

Po prozkoumání kvalifikované skutkové podstaty tohoto trestného činu je zřejmé, že může být její spáchání vázáno na výši způsobené škody, která může být značná nebo velkého rozsahu. Ovšem vzhledem ke složitosti stanovení výše škody bude soud často vázat naplnění kvalifikované skutkové podstaty spíše na rozsah v jakém pachatel trestnou činnost páchal nebo prospěch, který pachatel trestným činem získal. I v případě naplnění kvalifikované skutkové podstaty tak bude soud nezdůvodně odkazovat poškozeného k civilnímu soudu.

6.2 Rozhodování o náhradě škody v civilním řízení

Aby mohl civilní soud rozhodnout o nároku poškozeného, musí nejdříve vyčkat na rozhodnutí trestního soudu, tím se pak prodlužuje doba celého procesu. V rámci občanskoprávního řízení pak musí poškozený prokázat, že je držitelem výhradní licence pro území daného státu k rozmnožování a sdělování audiovizuálních děl a že mu vznikla škoda, příp. v jaké výši, v důsledku neoprávněného nahrání těchto děl na datová úložiště. Tyto skutečnosti se v trestním řízení často nezjišťují (viz výše) a civilní soud by závěrem trestního soudu ohledně způsobení škody a její výše ani nebyl vázán. „*Ustálená judikatura soudů z hlediska aplikace § 135odst. 1 o. s. ř. dovodila, že je-li v době rozhodování civilního soudu v právní moci rozsudek, kterým bylo rozhodnuto, že byl spáchán trestný čin, je soud vázán*

---

¹⁴¹ Rozsudek Okresního soudu v Opavě ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. 1 T 63/2012

výrokem, že byl trestný čin spáchán, a výrokem o tom, kdo ho spáchal.”¹⁴² Čeho však může poškozený využít, jsou důkazy, které trestní soud nashromáždil v trestném řízení, např. v případě, že soud dojde k závěru, že nedošlo ke spáchání trestného činu a přiznat náhradu škody tak poškozenému nemůže.

Civilní soud musí provést veškerá dokazování, přičemž břemeno důkazní bude ležet, na rozdíl od adhezního řízení,¹⁴³ na poškozeném distributorovi, a to i co se týče samotné existence licence, jelikož u distributorů nelze aplikovat zákonnou domněnku autorství podle § 6 autorského zákona.¹⁴⁴ Postavení žalobce tak může být značně nevýhodné, jelikož soudní rozhodnutí nemůže být založeno dle judikatury Ústavního soudu na pouhých domněnkách. „Soudní rozhodnutí zpravidla nelze zakládati na domněnkách... Zákon soudům přikazuje rozhodnout na základě zjištěného skutkového stavu věci.”¹⁴⁵ Zároveň také zpravidla nestačí podložit existenci licence nepřímými důkazy typu doložení přebalů DVD, ceníku či výslechu žalobce, pokud tyto nezaručují jistotu, že licenční smlouva skutečně byla uzavřena.¹⁴⁶ Viz také právní názor Nejvyššího soudu: „Skutečnost prokazovanou pouze nepřímými důkazy lze mít za prokázanou, jestliže na základě výsledků hodnocení těchto důkazů lze bez rozumných pochybností nabýt jistoty (přesvědčení) o tom, že se tato skutečnost opravdu stala (že je pravdivá); nestačí, lze-li usuzovat pouze na možnost její pravdivosti (na její pravděpodobnost).”¹⁴⁷

---

¹⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2017, sp. zn. 23 Cdo 4142/2016

¹⁴³ RŮŽIČKA, Miroslav, a kol. *Poškozený a adhezní řízení v České republice*. Praha: C.H. Beck, 2007. s. 455

¹⁴⁴ Autorem díla je fyzická osoba, jejíž pravé jméno je obvyklým způsobem uvedeno na díle nebo je u díla uvedeno v seznamu předmětů ochrany vedeném příslušným kolektivním správcem, není-li prokázán opak

¹⁴⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 17/95

¹⁴⁶ MOLNÁR, Petr. *Fenomén drobných „pirátů“ a sdílení filmů z pohledu aktuální právní praxe*. In: KOŠICKÉ DNI SÚKROMNÉHO PRÁVA II.: *Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018, s. 397–407

¹⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2014, sp. zn. 21 Cdo 2682/2013

Závěr

Ve své práci na téma Internetové pirátství v České republice jsem se věnoval zejména trestněprávní úpravě porušování duševního vlastnictví, konkrétně trestnému činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 trestního zákoníku. V této práci tak bylo pojednáno pouze o malé části autorského práva, které je upraveno jak normami občanského, správního, i trestního práva, ale zejména jsou jeho základy položeny na mezinárodní a unijní úrovni. Dnešní právní úprava prošla dlouhým vývojem a je položena na právních základech pocházejících z 19. století.

Novinkou, kterou jsem považoval za nutné v souvislosti s tématem internetového pirátství rozebrat, je směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu, která měla být inkorporována do české právní úpravy do 7. června 2021. Ovšem ani po tomto datu se tak nestalo, ačkoli existuje návrh zákona, který má směrnici v budoucnu transponovat. Ten však v době odevzdání této práce nebyl podroben ani prvnímu čtení v Poslanecké sněmovně, lze tak předpokládat, že bude návrh ještě měněn, ačkoli směrnice je již účinná a povinné subjekty vč. státu jsou jí tak vázány.

Podle mého názoru bylo přijetí směrnice krokem vpřed po stránce ochrany autorů, je však otázkou, jakým způsobem se popasují povinné subjekty se svou povinností mapovat veškerý obsah nahrávaný ze strany uživatelů a posuzovat jej z hlediska možného porušení autorských práv. V současnosti je mi známá pouze jedna platforma, jež používá algoritmus na odhalení autorského obsahu, a to Youtube. Tento algoritmus však v současné chvíli nedokáže odhalit výjimky z ochrany autorských práv, jako je např. karikatura či parodie.¹⁴⁸ Zde tedy vidím nedokonalost v přijaté úpravě a je otázkou, jak rychle a účinně povinné subjekty budou schopny z hlediska svých technických možností vyhovět této směrnici.

Trestní právo se zaobírá, v souladu se zásadou subsidiarity trestní represe, jen těmi nejvýznamnějšími zásahy do autorského práva, proto jsem si stanovil za cíl čtenáři ujasnit, jaké jsou podmínky pro to, aby něčí skutek naplnil skutkovou podstatu trestného činu. Důležitou podmínkou je, aby zásah pachatele směřoval do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu,

---

¹⁴⁸ Ustanovení § 38g zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů

rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi a aby tento zásah byl „nikoli nepatrný“. „Nikoli nepatrnost“ zásahu se bude muset posuzovat v každém případě zvlášť a nelze obecně říci, který zásah pod skutkovou podstatu trestného činu již lze podřadit a který ne.

S výše uvedeným také souvisí problematika nelegálního stahování autorského obsahu a trestní represe, kterou jsem si kladl za cíl vyjasnit. Ve zkratce, pokud člověk stahuje autorský obsah z datových úložišť a zasahuje tím do autorských práv, práv s autorským právem souvisejícím či do databáze, zpravidla nepřesáhne intenzita tohoto zásahu úroveň „nikoli nepatrnou“. V praxi se pak často ani samotní držitelé autorských či jiných dotčených práv nedožadují náhrady škody před civilním soudem, jelikož způsobená škoda jednotlivými uživateli bývá pouze nepatrná v porovnání se škodou, kterou způsobí pirát, který autorské dílo na internet nahraje. Je tak mnohem výhodnější hojit se na „uploaderech“ těchto děl.

V neposlední řadě jsem si stanovil za cíl práce přiblížit čtenáři způsob výpočtu škody vzniklé zásahem do autorských práv a jeho náhradu v adhezním, příp. občanskoprávním řízení. Současná judikatura není pro oprávněné distributory a jiné nositele chráněných práv příliš výhodná z toho hlediska, že stanovení výše škody se bude odvíjet od toho, jakou částku by získali nositelé těchto práv, kdyby sami legálně zpřístupnili srovnatelným způsobem a ve stejném rozsahu rozmnoženiny téhož díla v téže době a není tak přípustné vypočítat škodu na základě ceny kopie CD/DVD, za kterou se běžně prodává. Zároveň je komplikací to, že trestní soud zpravidla výši škody v rámci trestního řízení nezjišťuje, jelikož je to přebytné pro zjištění, zda byla naplněna skutková podstata trestného činu podle § 270 trestního zákoníku. Nositelé dotčených práv se tak musí dožadovat náhrady škody před civilním soudem a zde na nich leží důkazní břemeno.

Dle mého názoru se mi podařilo zodpovědět všechny mé výzkumné otázky a naplnit cíle, které jsem si stanovil pro psaní této diplomové práce. Jsem si vědom toho, že by se celé téma dalo pojmout daleko obsáhleji, k tomu však rozsah diplomové práce nestačí. Zajímavá by do budoucna mohla být komparace s právní úpravou Spojených států amerických, kde je dán důraz zejména na majetkovou složku autorského práva, na rozdíl od Evropských právních úprav, kde je dualistické pojetí autorského práva. Zároveň dle mého názoru Spojené státy v současné chvíli míří přesně opačným směrem z hlediska ochrany autorských práv než Evropa po přijetí výše zmíněné směrnice. Rovněž problematika kolektivních správců je zajímavá a aktuální z hlediska možnosti požadování náhrady škody před soudem.

Seznam použitých zdrojů

Bibliografie:

- BUCHANAN, James. *Linguae Britannicae vera Pronunciatio*. Londýn: A. Millar, 1757, 528 s.
- CORYATE, Thomas. *Coryats Crudities*. Londýn. 1611, publikováno WALLER, Alfred Rayney. *Samuel Butler. Characters and Passages from Notebooks*. Cambridge: Cambridge university press, 1908, 504 s.
- ČERMÁK, Jiří. *Internet a autorské právo*. Praha: Linde, 2001, 196 s.
- DAVIES, Gillian. *Piracy of Phonograms*. 2. vydání. ESC Publishing pro Evropskou komisi, 1986, 125 s.
- DEFOE, Daniel. *An essay on the regulation of the press*. Londýn, 1704, 24 s.
- DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 3264 s.
- GILLIES, James, CAILLIAU, Robert. *How the Web was Born: The Story of the World Wide Web*. Oxford University Press, 2000, 372 s.
- JOHNS, Adrian. *Pirátsví: boje o duševní vlastnictví od Gutenberga po Gatese*. Brno: Host, 2013, 633 s.
- KNAPPOVÁ, Marta a kol. *Občanské právo hmotné 3*. 4. vydání. Praha: ASPI, 2007, 308 s.
- KRATOCHVÍL, Vladimír. *Trestní právo hmotné: obecná část*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, 922 s.
- KUČHTA, Josef. Aktuální problémy počítačové kriminality včetně její prevence. *Časopis pro právní vědu a praxi*. Brno: Masarykova Univerzita, 2016, č. 1, s. 5-19
- MCQUADE, Samuel C. *Encyclopedia of cybercrime*. Westport, Conn.: Greenwood Press, 2009, 210 s.
- MOLNÁR, Petr. *Fenomén drobných „pirátů“ a sdílení filmů z pohledu aktuální právní praxe*. In: KOŠICKÉ DNI SÚKROMNÉHO PRÁVA II.: *Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018, 704 s.
- RŮŽIČKA, Miroslav a kol. *Poškozený a adhezni řízení v České republice*. Praha: C.H. Beck, 2007, 760 s.

- SKUPIN, Zdeněk Jiří, *Vybrané otázky trestněprávní ochrany autorského práva*, Brno: Masarykova Univerzita, 2019, 122 s.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 1052 s.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, 3632 s.
- ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, 3376 s.
- TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1320 s.
- VÁLKOVÁ, Helena a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*, Praha: C. H. Beck, 2012, 636 s.

Mezinárodní smlouvy:

- Úmluva o počítačové kriminalitě ze dne 8. 11. 2001
- Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. 9. 1886, doplněné v Paříži dne 4. 5. 1896, revidované v Berlíně dne 13. 11. 1908, doplněné v Bernu dne 20. 3. 1914, a revidované v Římě dne 2. 6. 1928, v Bruselu dne 26. 6. 1948, ve Stockholmu dne 14. 7. 1967 a v Paříži dne 24. 7. 1971
- Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) ze dne 15. 4. 1994

Právní a jiné vnitrostátní předpisy:

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Císařský patent č. 946/1811 Sb. zák. soud., Obecný zákoník občanský
- Císařský patent č. 197/1895 ř.z., o právu původském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým
- Zákon č. 218/1926 Sb. z. a n., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském)
- Vyhláška č. 133/1980 Sb., o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. 9. 1886, doplněné v Paříži dne 4. 5. 1896, revidované v Berlíně dne 13. 11. 1908,

- doplněné v Bernu dne 20. 3. 1914, a revidované v Římě dne 2. 6. 1928, v Bruselu dne 26. 6. 1948, ve Stockholmu dne 14. 7. 1967 a v Paříži dne 24. 7. 1971
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekutorské činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 218/2003 Sb., soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
  - Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů
  - Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů
  - Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha-c--2.pdf>

Unijní předpisy:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. 5. 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. 4. 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. 12. 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/790 ze dne 17. 4. 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES

Judikatura:

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 21. 10. 1981, sp. zn. 11 Tz 51/81
- Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 17/95
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2013, sp. zn. 30 Cdo 3056/2012
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2014, sp. zn. 21 Cdo 2682/2013
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2001, sp. zn. 3 Tz 218/2001
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2003, sp. zn. 5 Tdo 200/2003
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2009, sp. zn. 5 Tdo 234/2009
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2011, sp. zn. 5 Tdo 1553/2010
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 8 Tdo 137/2013
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 10. 2014, sp. zn. 5 Tdo 171/2014
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 3. 2015, sp. zn. 5 Tdo 225/2015
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2017, sp. zn. 23 Cdo 4142/2016
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2019, sp. zn. 5 Tdo 513/2019
- Usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka Olomouc ze dne 19. 10. 1995, sp. zn. 2 To 622/95
- Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 10. 2014, sp. zn. 4 To 159/2014
- Rozsudek Okresního soudu v Opavě ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. 1 T 63/2012
- Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 10. 4. 2014, sp. zn. C-435/12

Online zdroje:

- HERMANN, Rachel Marusak, *IP Experts Focus On 3-Step Test In Copyright, Discuss Way Forward*. [online]. ip-watch.org, 21. 12. 2011. (cit. 22. 7. 2021) Dostupné z:

- <https://www.ip-watch.org/2011/12/21/ip-experts-focus-on-3-step-test-in-copyright-debate-way-forward/>
- NYČ, Tomáš. *Servery Hellspy a Hellshare nesmí vyplácet odměny za nahrávání souborů, rozhodl soud v Praze*. [online]. Právní rádce, 26. 7. 2018. (cit. 11. 7. 2021) Dostupné z: <https://pravniradce.ihned.cz/c1-66203830-servery-hellspy-a-hellshare-nesmi-vyplacet-odmeny-za-nahravani-souboru-rozhodl-soud-v-praze>
  - SKLENÁK, Vilém., CELBOVÁ, Ludmila. *Internet*. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy* (TDKIV) [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003. (cit. 14. 7. 2021) Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000536&local_base=KTD
  - SOJKA, Martin, ŠTROF, Michal. *Novela autorského zákona*. [online]. epravo.cz, 1. 6. 2021. (cit. 24. 7. 2021) Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novela-autorskeho-zakona-113029.html>
  - ZANDL, Patrick. *Historie českého Internetu II*. [online]. Lupa.cz © 2003. (cit. 12. 6. 2021) Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/historie-ceskeho-internetu-ii/>
  - Svaz průmyslu a dopravy České republiky. *Společné stanovisko k hlasování EP o směrnici o copyrightu ze dne 30. 9. 2018*, [online]. (cit. 15. 8. 2021) Dostupné z: <https://www.spcr.cz/aktivity/z-hospodarske-politiky/12226-spolecne-stanovisko-k-hlasovani-evropskeho-parlamentu-o-smernici-o-copyrightu>
  - Senát Parlamentu České republiky. *128. usnesení Senátu ze dne 9. 3. 2017* [online]. (cit. 15. 8. 2021) Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/parlements_nationaux/com/2016/0593/CZ_SENATE_CONT1-COM\(2016\)0593_CS.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/parlements_nationaux/com/2016/0593/CZ_SENATE_CONT1-COM(2016)0593_CS.pdf)
  - EU-Urheberrechtsreform. *Zehntausende fordern Aus für Artikel 13*. [online]. tagesschau.de, 26. 3. 2019 (cit. 13. 8. 2021) Dostupné z: <https://www.tagesschau.de/inland/eu-urheberrechtsreform-protest-101.html>
  - CT24zive. *Česká policie se podílela na mezinárodní operaci proti organizované skupině...* [online]. twitter.com, 7. 9. 2020 (cit. 2. 7. 2021) Dostupné z: <https://twitter.com/CT24zive/status/1302910689078579201>
  - ITU. *Internet usage keeps growing, but barriers lie ahead*. [online]. ITU estimate (cit. 18. 6. 2021) Dostupné z: <https://itu.foleon.com/itu/measuring-digital-development/internet-use/>

- ITU. *Most of the offline population lives in least developed countries*. [online]. ITU estimate (cit. 18. 6. 2021) Dostupné z: <https://itu.foleon.com/itu/measuring-digital-development/offline-population/>
- Český statistický úřad. *Informační společnost v číslech* [online] czso.cz, 2020. (cit. 16. 6. 2021) Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122362632/06100420.pdf/1273f88b-7e14-4555-b58b-3087658409e0?version=1.4>

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá otázkou internetového pirátství v České republice a problematikou s tím související. Cílem bylo vyjasnit podmínky naplnění skutkové podstaty trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 trestního zákoníku, stejně tak jako zaměření se na možnost trestní represe v případě nelegálního stahování autorských děl z internetu. V práci je užito zejména analytické metody, díky které se podařilo rozebrat danou skutkovou podstatu a představit čtenáři přesné podmínky možnosti trestní represe v případě internetového pirátství.

Abstract

This master's thesis deals with the issue of Internet piracy in the Czech Republic and related matters. The aim was to clarify the terms of fulfilling the facts of the criminal copyright infringement, rights related to copyright and database rights under Section 270 of the Criminal Code, along with focusing on the possibility of criminal repression in the case of illegal downloading of copyright works from the internet. The thesis uses mainly analytical methods, which have enabled to analyse the facts and introduce the exact terms of the possibility of criminal repression in the case of Internet piracy to the reader.

Klíčová slova

Internetové pirátství; internet; kyberkriminalita; duševní vlastnictví; ilegální stahování; trestněprávní ochrana autorského práva; porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi

Keywords

Internet Piracy; Internet; Cybercrime; Intellectual Property; Illegal Download; Penal Protection of Copyright; Infringement of Copyright, Rights Related to Copyright and Database Rights